

1975

ՀԱՅԿԵՆՅԱԿ
ՅՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏ

ՀՈՒՆԵՎՐԻ

7

1975

«სეკვლა უკიანჯე!»

მოვიღო გარეშება, მოვიღო წიბი, მაქსიმალურად ხუთწლიანი სასახეები, ან იმავლენებზე შენა უმცირესა და-მეხმა, საბათიშელს კომპარირებულა. შენ კი, წახვი რსაუბლიანი, როგორ კირონო, რთვილი მოვიღოთინ ვალები მიხედე უფროსა, ზეწითალ სწავლასა და ღრე-კამოროლოს საპითილდლორ შრომა-გარეშები, ახლაც მხარეში უნდა კოვლდე ვაი. შენ ხალისი და ენოუბაჩვი უნდა შემატო საყოფი-ბინო ბალ-ვანაშიში, უსინაბითისა, მანხისა თუ შირაშიში, ხუთილური დახაბინებულე მინოში წლის საბაქოლო მიხედეინ დასაგრობლად, სეოლდე მგრო-ბელისა თადალმებას, შენ, შენა პირინაქლდე რთოლდა, რაქვილდე უნდა შეიტანოთ თქვენი კატარა წყლიში სახალეო დოვლათის ვაჩინაში, კარგად დააგვიროთ ან ციოვნას.

**შენა რსაუბლიკა რთ ვევიხს გლავაგვიით შე-
ვიღოს საშროლოლს 120 ბილიონი მანეთის სასოვლო-**

- 16,5** ათასი ტონა შარცხელეული:
- 10** ათასი ტონა ბოსტნეული:
- 16** ათასი ტონა შაქრის ჭარხალი:
- 25** ათასი ტონა ყურაქენი:
- 15** ათასი ტონა ხილი:

უკიანჯე უკიანჯე!»

1273

შენ ახლა საჯაროებო არაღმავები ბაქსი, გოინი-რულად ვაპოინენე ეს ღრო, საპითო საგონსაჲ არადა და რანინეხიში გაქვამი ხალხიანი, კოლმეტიპი შრომის შედეგა რა ჯოგია მოვლენიქი ველ-მინეხეგა-ში ბალაშას, შენაარსიან დასკენებას და ზაბორობას. ან შენი ზაბორობა იქნება, ან შენაილია დაზოხიქი შენს თანატოლებსაჲ და უწრობასაჲ, როგორ იწრ-ბოთი, როგორ იწრებში და შაქადღვი საშროლოლს წინაშე პარტიული ქალის მოსახლელად.

ჯაქხეზის ადროლები თქვენი შრომიითი საჭიბი-რობის შესახებ კამაქიაში მოიწვამთ. თქვენს შრო-ბებს მოუთმინელად ულის როგან კონსერვაციონტო მარხალი „იბი“.

ნარჩებებებს მიხაჯავთ მემოზარეო!

**საშუაწეო პროლუქიკა: აინსიონის წელს ვევიხს გა-
ღამეგვიით უნდა დეშეღლეს.**

- 65** ათასი ტონა ციბრუსანი:
- 25** ათასი ტონა ჩიი:
- 15** ათასი ტონა ხორცი:
- 20** ათასი ტონა რქა და გვერი სხვა
სასოვლო-საშეპურეო პროლუქიკა.

უზარმაზარი ვერცხლისფერი ლითონის ნიშნა „15“ უკიაფებდა შულღუმოვან.

ასეთმა ამკარა ტყვილმა ისე გულიანად გაამცინა, უცნობი კაციც მიხვდა, რაზე ციციანდა, და უხეხურად ახყვა.

— მომეცე, ბიძიო, ეგ თოფი აქ! — უყურად გამოცვლა კაცს სახე და მკაცრად მიიხრა: — იცი, კინაღამ არ მომკალიო!

— როგორ? — ვიციოხე შეშინებულმა.

— როგორ და, ტყვი ბრმადა. როგორ შეიძლება ასე, გამოსულხარო უპატრონოდ და ისერიო. ვისა თოფო?

— ჩემი, — ჩუმად ვთქვი.

— საიდან გაქვს თოფი და ვინ გამოგატანა! — მიიხრა უცნობმა და თითქმის გამოშლავა ხელიდან სროლისგან გამთბარი იარაღი. მე მოვასწარი, ჩანჩახი გამოვამერე თოფს და პალტის ჯიბეში ჩავიგდე.

— უყურე შენ ამას! — გაედინა კაცს და წავიდა.

— მაგისთანა თოფი თექვსმეტ აქვს ამის მამას! — შიამბა რეზომ მიმავალ კაცს.

— მე შენ გაგათექვსმეტებ! — მოგვიბრუნდა და თოფით დაგვემუქრა.

განიარალებული დაგებრუნდი შინ. მეორე დღეს დირექტორმა დამიძახა.

— ახლავე შენ წადი მამა მოიყვანე, თორემ სკოლაში არ შემოვიშვებ.

წვიმდა. ისევ ქროდა ქარი. ხელა დავადექი გზას. ჩანთა ძალიან მძიმე შეჩვენებოდა და ქუჩაში მოსიარულე ხალხისა მერიდებოდა: ახლა, როცა ყველა სკოლაშია, მე შენ მივბრძანდები. აღმა მიმავალ მდინარედ ჩაეთვალე ჩემი თავი და გადავწყვიტე, ყველაფერი დამთავრებულია-მეთქი.

უნივერსიტეტთან ხალხი ირეოდა. თვალთ მძას დავუწყე ძებნა, მაგრამ იმ დროს, აბა, გარეთ რა უნდოდა!

რაც მამიდის სახლიდან გადმოვედი, ისე არ ჩამველო უნივერსიტეტთან, წუთით მაინც არ შევჩერებულოყავი და კოტე არ მეძებნა სტუდენტებში. ერთხელ მაინც მოვკარი თვალი, ჩემს სინარულს საზღვარი არ ჰქონდა. თითის წვერებზე ავიწეე და ხელი დავუქნიე. ვერ დამინახა! გულდაწყვეტილი წავედი შინ.

უეცრად ძახილი მომესმა. მოვიხედე და რას ვხედავ, — ვინც გუშინ ჩემთან ერთად სასროლად იყო, ყველა უკან გამომყოლიდა.

— სად მიდიხარო? — ვიციოხე გოაცებულმა.

— ჩემი გულისათვის... და...

— ახლავე უკან წადით. თამარ მასწავლებელსა და ხელმძღვანელს ეწყინებო! გეხვეწებით, წადით.

— ვთქვი და ჩქარი ნაბიჯით წამოვედი. კარგა მანძილი გამოვიარე და ისევ მოვიხედე. ჩემი მეგობრები იდგნენ და ჩემს გზას უცქერდნენ.

— წადით, წადით! — ჩანთა დავიკრიალდე თვის ზემოდან, შემოვტრიალდი და უნებურად ვიღაც ქალს ზედ მივეხალე.

— ბავშვი ხარ თუ ქაჯი! — შემომიძაცხნა ქალმა.

— უკაცრავად, დეიდა! — ჩავიბურღლდუნე და საქციელწამხდარმა შევისციე.

— უყურე! იცინის კიდევ!... მე გულ-მუცელი ჩამინგრიო, ეს იცინის.

— რა იყო, დეიდა, რა უფავს ამ

ბავშვს ქაქს! — უთხრა ვიღაც მოზრილმა ბიჭმა და ტრამვის, შევხტე!

— თქვენ გაგწყვიტათ ვერცა, ვერცა გი თქვენ არაფერი იზრდებოდეთ...

— ქოქოლა მიაყოლა ისევ ტრამვის საფეხურზე მდგარ ბიჭს ქალმა.

კარი დაკეტული დამხვდა. ითანში ჩამტარლი ღუმელი უჩხულოვით შემომეყრებოდა. კალოშები დავიხალე, პალტო ჩამოვიკიდე და კედელს ავეყუდე. შინ რომ ვინმე დამხვებოდა, ასე არ გამიჭირდებოდა, თითქოს გულში ვიღაც ცივ წყალს მისხამდა, თითქოს ცივ ჰაერს მიბერავდა. ბუბია მომენატრა. მის კამოდთან მივედი. ხატები აღარ ესევნა, მათ მაგივრად უამრავი ფიგური ეწყო. უკრა გამოვადე, აღბათ მისი ტანსაცმლისა და კომისის სუნი მინდოდა მეგრანო.

ბევრი ვიბორიალე ორ პაწაწკინტელა ითანში. სული მეხუთებოდა. გარეთ ისევ ციოდა, ისევ სისინებდა სახარელი ქარი, ფიქრს მიშლიდა.

სიციველი ვეღარ გავუძელი და ლუმე-ლი ავიანთ.

პირველად ქარმა დაუბერა ცეცხლს და კარის ნახვლებზემან ალის ენები გამოძიყო, თან ბოლიც გამო-აყოლა. მერე, თითქოს უკან შესი-რებულა, უქრისაკენ წაიღო, უწყ-რად შეუხერხა ტეხს, შემა ცეცხლში შეახვია და დათბა. თითქოს სულიც გამოიბა. ტეხი ცეცხლზე აქაფებულ წყალს ასახავდა და შიშინებდა. ალი მაინც არ იშლიდა თავისსა, ყოველი მხრიდან უვლიდა ალბათ ერთ დროს ტანწერწერა ხეს და ულანძავდა ტანს, წყვედა და ანახშირებდა.

ოთახში ცეცხლის სუნი დატრი-ალდა. ნიკოლის ჩაიდანში ფსკერზე დარჩენილი წყალო აშიშინდა და ტუ-ჩიდან ორთქლი ამოვარდა.

ბებიას ცხელი, ლიმონიანი ჩაი უვებოდა. ცოტა შაქარს პირზე ჩაივ-დებდა, პატარა ნაჭერს პირში მო-იქცევდა და ფერდაკარგულ, დაბალ ფიჭვხიდან ნელ-ნელა სვამდა ჩაის.

ქარაღა გამოვლიდა და თაროზე უკან გადადგმული ბებიას ფიჭვანი გამოვიდოდა. ლამბაქი შუაზე იყო გამაზარული. ფიჭვანი ღვინის ფერისა იყო და დიდრონი ბლები ენაზე ზემოდან. სატუჩისთან ბოლომდეჭე-რილ ბაფთაზე ძველი სლაფური ოქ-როსფერი ასთეხი ამოწვლია იყო.

ერთ ავიღოს ფაიფური გამოქმებუ-ლიყო. ალბათ, ხმარებისაგან. იტყუ-ობოდა, დედამ განზრახ არ ამოიღებდა. ფიჭვანში ისეთი მუქი ჩაი დადის-ხი, როგორც ბებიას უფერავა, და ნელა, მისებურად დავიწყებ სმა.

ქართან ვილაგამ კალოშები და-ხიხდა და შემოალო.

— რა ამინდია! შინა ხარ?! — გა-ოცდა მამა.

წაოხდებოდა და თავი დავუქნებ უხ-მოდა.

— მარტო ჩაის რატომ სვამ? მისა-ტანებელი არაფერია ალბათ.

— როგორ არა... არ მინდა... მამა, სკოლაში გიბარებენ, — ვთქვი ჩუმიად.

— სკოლაში? რატომ? დაშავე რა-მე? — გამოიძმა მამამ.

არასდროს დაუბარებიათ სკოლა-ში და ცუდი ვერაფერი წარმოი-დგინა.

— არ ვიცო. გეტყვიან. — მხრები ავიჩეხე.

— ასოვეე მივალ. — მაგიდაზე დაზარში ნაყიდი ხორავი დააწყო. — მეც დამისხი ჩაი, დავლევ და წა-ვალ.

სულაც არ მინდოდა წასულიყო. ახლა მარტო დარჩენა მიჭირდა.

მხოლოდ სამი დღის შემდეგ მივე-ლი სკოლაში. ქართულის გაკვეთილი უკვე დაწყებული იყო. კლასის შემე-ხულ კარებს მივადექი, ბავშვებმა დამინახეს და ხმაური ატყდა.

მასწავლებელმა კარი გამოაღო და შემობარტყა.

— მოდი, ჩემო ყაჩაღო, მოდი! — დამიყვავა.

ქართულის მასწავლებელს უცნა-ური გვარი ჰქონდა — ხატისკაცო. შევეკურებდი იმ გონიერ და კეთილ ქალს და რა არ მიტრიალებდა თავ-ში — ბევრი მიზეზი გამოქვამენ, რატომ იყო ხატისკაცო (ბებია რომ ცოცხალი იყოს, მამაბოზა რაიმე იმ გვარზე).

თითქმის უკან მომავა თამარ მას-წავლებელი. ხელში რაღაცები ეჭი-რა, მაგიდაზე დააწყო და ქაღალდი გაწაღა.

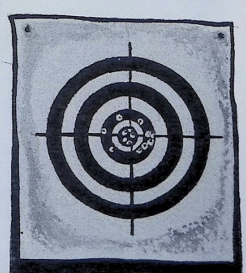
— მამატიე, შენი ჭირიმე, — მას-წავლებელს მიუბრუნდა, — სკოლამ ჩემი კლასის მოსწავლეებიც და-აჯილდოვა, ახლა თუ არ დავურბე, მერე არდადეგები იწყება და ხომ იცო...

ქართულის მასწავლებელმა თავი დაუქნია და ანიშნა — რა მოხდა მე-რეო.

— ბავშვებო, ამ ლამაზი რვეულე-ბით სკოლამ დაგაჯილდოვათ. შემ-დეგ მეთოხელში უკეთ უნდა ისწა-ვლოთ, თორემ... აბა, თქვენ იცით, თუ არ შემარცხვენ.

თამარ მასწავლებელმა სიის მი-ხედვით დაიწყო რვეულეების დარი-გება. გული საშინლად მიძაერდა. იმდენ დავყარე, რომ მეც მათუქმე-ბდენ რვეულს. ხელები ჩაღ წა-მეღო, აღარ ვიცოდი. მერე უკან და-ვიწყე და თავი ჩავლუხე.

სუზანამ მუჭალუხური მკრა და გავ-ხედე.

— არ გვისმის? შენ გეძახიან! — შემომბოტია.

— მოდი, ჩანიკო! — დამიძახა თამარ მასწავლებელმა, — შენის ეს რვეული.

მეზიდან ძლივს ავითრიე ტანი. რვეული გამოვართვი და ვიგობინე, ცრემლი გადმომცვივდა, თუცა, თითქოს არა ვტრობოდი.

რვეულზე ოქროსფერი ასთეხი, ირბოვულად ეწერა: „სატუთუსო სწავ-ლისა და ყოფილცეცხისათვის“.

— არა უშავს. უუყავს რომ იყოს, არ იტირებო, — დამამხვდა აფორი-აქმებული ბავშვები თამარ მასწავლე-ბელმა.

სქელი რვეული მუყაოს ყდაში იყო ჩასმული. კრიალა, ლამაზი ფუ-რცლები ჰქონდა, წებოს ძლიერი სუნი ასდიოდა.

ის იყო ხარი დირეკა, რომ დი-რექტორთან დამიძახეს. ჩანთა ტა-ტის მიეცი. ნათელამ პალტო და-მიტოვა და კიბეებზე დავეჭიო.

— ჩვენ აქ მოვიცდიოთ, — მომამა-ხეს განწირულ მეგობარს.

დირექტორის ოთახში ის სამხედ-რო იღვა, ვინც სკოლაში სროლას ვესწავლებოდა.

— შენი ჭირიმე, უარო არ მითხ-რა, — ყელი გამოვიგლიჯა სამხედ-რომ.

გამტრებელი შევეკურებდი დი-რექტორის და სამხედროს, არ ვიცო-დი, ჩემვან რა უნდოდათ.

— შეგობრებაზე უნდა წახვიდი, ჩანიკო, — მითხრა დირექტორმა, — სკოლა შენ უნდა ასახელო.

არ მინდოდა თოფის ხელში ადე-ბა, სამუდამოდ შემეძულდა, მაგრამ სკოლის სათითო წავიდი.

რამდენიმე ხნის შემდეგ „ახალ-გაზრდა კომუნისტის“ ფრიალით შე-მოვარდა რეზო კლასში.

— ჩანიკო! ჩანიკო! — ყვიროდა. უკან ბავშვების მთელი გუნდი მოს-დევდა.

ვაოგანებული ვიჯექი. მილოცავდ-ნენ, მკოცნიდნენ, მაქედნენ. სა-ინეე ხარისხის ვირომილოვისებური მსროლოლი გავხლდა.

ერთ დღეს სკოლიდან ვბრუნდე-ბოდი. ვილაც კაცი შეჩერდა ჭჩხინს მეთრე მხარეს. უნებურად მისყენს მივიხედე. კაცს გაეცინა და ალერ-სით თითი დამიქნია.

— ვინ არის? — მკითხა იამ.

— ვერ იცანი? ჩვენ რომ თოფი წავგართვა.

ПРОЛЕТАРИИ ВСЕХ СТРАН, СОЕДИНЯЙТЕСЬ!
 К БОРЬБЕ ЗА ДЕЛО КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ
 СОВЕТСКОГО СОЮЗА БУДЬ ГОТОВ!

Пионерская ПРАВДА

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА ВЛКСМ И
 ЦЕНТРАЛЬНОГО СОВЕТА ВСЕСОЮЗНОЙ ПИОНЕРСКОЙ
 ОРГАНИЗАЦИИ ИМЕНИ В. И. ЛЕНИНА

„პიონერსკაია პრავდა“ 50 წელიაა

საკავშირო კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტისა და ვ. ი. ლენინის სახელობის პიონერული ორგანიზაციის ცენტრალური საბჭოს ორგანო — „პიონერსკაია პრავდა“ თავის ნაწევრსაკუთრებულ იუბილეზე უჩივობს. მისი პირველი ნომერი 1925 წლის 6 მარტს გამოვიდა 50 ათასი ეგზემპლარის რაოდენობით. ეს იყო მისკოველი პიონერ-მისწავლეების გაზეთი.

„პიონერსკაია პრავდას“ პირველ გვერდზე დაბეჭდილი იყო ვლადიმერ ილიას-ძის დის მარია იოსოს ასულ ულიანოვას მისალმება ნორჩი მკითხველებისადმი.

„ძვირფასო ამხანაგებო! — წერდა იგი, — მხურვალედ მოვესალმებით „პიონერსკაია პრავდას“ პირველი ნომრის გამოსვლასთან დაკავშირებით და გიუსურვებთ, რომ იგი გამხდარიყოს თქვენი მეგობარი, ხელმძღვანელი და მხრევე-

ლი, მაღლა სჭეროდეს ჩვენი დიდი ლენინური დროშა.“

ას სასიხარულო ამბავს მხურვალედ გამოეხმაურნენ და მისი პირველი რედაქტორის მიხეილ სტრეიკოვიკის სახელზე ღეპეშები გამოგზავნეს ნ. კრუპსკაიამ, კლარა ცეტკინამ, ნ. პოდღოსინკიმ, კომკავშირის ცენტრალურმა კომიტეტმა, მრავალმა პიონერმა და მოსწავლემ.

გაზეთის მკითხველთა რიცხვი თანდათან იზრდებოდა.

1927 წლის 14 აპრილს გაზეთმა თავის მკითხველებს სასიხარულო ამბავი აუწყა: კომკავშირის ცენტრალური და მოსკოვის კომიტეტების გადაწყვეტილებით „პიონერსკაია პრავდა“ საკავშირო ორგანოდ გადაიქცა. აქედან მოყოლებული, გაზეთის ტირაჟი განუწყვეტლივ იზრდებოდა. დღეისათვის იგი არის მსოფლიოში ყველაზე „დიდი“ პატარა გაზე-

თი. მისი ყოველი ნომრის დაბეჭდვას იხარჯება 140 ტონა ქაღალდი. მისი ტირაჟია თითქმის 10 მილიონი ეგზემპლარი.

„პიონერსკაია პრავდა“ ქვეყნისათვის, პიონერულ ორგანიზაციასთან ერთად ღრძე გზა განვლო. ნორჩი ლენინელები არასოდეს მდგარან განზე იმ საქმეებისაგან, რომლითაც ცხოვრობდა და ცხოვრობს ჩვენი სამშობლო, „პიონერსკაია პრავდა“ კი, როგორც ხელმძღვანელი, უშობდა მათ, რასამადა დიდი საქმეებისათვის, პრობლემებისათვის უწყვედ მიღწევებს, აკრიტიკებდა ნაკლს.

„პიონერსკაია პრავდა“ ბავშვებთან იყო, როდესაც ისინი უწიგნურობასთან საბრძოლველად მიდიოდნენ, და ხშირად წვერსახინ გაღებულ ანბანთან ერთად წაწავობდნენ ამ გაზეთში დაბეჭდილ წერილებს.

ნათლად და მხურვალედ წერს „პიონერსკაია პრავდა“ ნორჩ ლენინელთა ნათელ გაზაზე. და ამ გაზაზე ღვებთან ათასები. პირველ რიგში ესენი არიან სოფლის ღარიბების შვილები, ბავშვები, რომლებიც ოცნებობენ გმირობაზე, და ყველა ისინი, ვის ყრმობასაც გოგოლუცეური რომანტიკის ნათელი მოსახ.

ისინი პიონერული გაზეთის მარტო მკითხველები კი არა, მისი აქტიური კორესპონდენტები ხდებიოდნენ. რაზე წერდნენ ბავშვები?

„როცა უფროსები დიდ საქმეებს აკეთებდნენ, ჩვენ მათი თანაშემწეები ვიყავით. სკოლაშიც კარგად ვსწავლობდით და სასოვაღობებრივ დავალებსაც დროულად ვასრულებდით. ამის შესახებ ვწერდით გაზეთში...“ — ივონებს ყოფილი ბავშვგონი პეტრე კოვენიკოვი.

როცა ქვეყანა მაგნიტკას აშენებდა, „პიონერსკაია პრავდა“ ესმარებოდა ტრანსპორტზე იუნკერთა სავეშუაგობის შექმნაში, რომ მაგნიტკის ტვირთი შეუსწრებოდა წასულყო.

კოლექტივისაციის წლებში გაზეთის ნორჩი სოფლოურები უფროსებს ესმარებოდნენ პარტიის პოლიტიკის გატარებაში, გაემდულად ებრძოდნენ კულაკებს...

დიდი სამამულო ომის წლებში „პიონერსკაია პრავდა“ იყო უზრუნველბრძოლი, ესმარებოდა ადამიანების გამარჯვების გამოტევაში ჰერმანების სამერობში, საკოლმეურნეო მინერებზე. იმ შიშვე წლების თითქმის ყველა ნომერში შეიძლება წაიკითხოთ უმაღლესი მთავარსარდლის მადლობა პიონერებისადმი კეთილი საქმეებისათვის, ფორმისტთვის ფსალუდებელი დახმარების გაწევრისთვის...

... ეს იყო 1942 წელს „პიონერსკაია პრავდას“ უერნალისტები კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის მუშაკებთან და მოსკოველი პიონერების წარმომად-

გენლეთთან ერთად სამხრეთ ნაწილს ეკუთვნის კარგობით. სასურველი ნაწილს იყო: სატანკო კოლონა ეს ასე მოხდა. მოსკოვსა და მოსკოვის ოლქის პიონერებმა თავდაცვის ფონდში ფული შეადგოვეს. გაუზიარე ხშირად გამარჯვებული ბრძოლა სათარო: „სამშრომლო! ჩვენი დანაზოვიც მიიღე!“, მტრის განადგურების დასაჩქარებლად“. იმ წელიწადს გაიმართა მოსკოვულ პიონერთა შეგროვა. ბავშვები შეგროვდა პატას აბაჯრდენი იმის შესახებ, თუ რა გააკეთეს ფიორტის დასამარებლად. ეს პატაკი განმტკიცებულ იქნა შესანიშნავი სარკურით — სატანკო კოლონით, „მოსკოვული პიონერი“.

სიმამლის ესტაფეტა წლიდან წლამდე გადადიოდა პავლე მორხოვნიანთან, კიანს ჯანაფისაგან, კოლია მიავტობინისაგან ომის წლებს გმირ პიონერებზე.

... 1945 წლის ივნისი. „პიონერსკაია პრავდა“ ატოლდობენ შრომის წითელი დროშის ორდენით. ეს იყო ჯილდო იმ პიონერული საქმეებისათვის, რისთვისაც გაუზიარე რამზავდა ნორჩ ლენინელებს.

... აი, კიდევ ზოგიერ უმაღლესი ჯილდო გაუზიარე — ლენინის ორდენი. „პიონერსკაია პრავდაში“ იგი 1950 წელს მიიღო. უმაღლესი სამტოს პრეზიდენტის ბრძანებულებით ნათქვამია: „იდი და ნაყოფიერი მუშაობისათვის ბავშვთა კომუნისტური აზრდის საქმეში და პიონერული მოძრაობის განვითარებისათვის, არსებობის 25 წლისთავთან დაკავშირებით...“

გაუზიარე მოუწოდებდა ბავშვებს შეეგროვიანთ ჯართი, ავეთო სასპორტო ნივთები, გაეშენებინათ ბაღები ომის მანამდარლევზე. პიონერული რაზმები გაგიდინე სალაშქროდ მოზილოურ მხარეში რაინის, სამშენებლო ჯეის, ტორფის საძებლად...

ჩვენი ქვეყნის პიონერებმა თავისი წვლილი შეიტანა ომის შემდგომი ხუთწლებების შესრულებაში. ასიათასიანი სატანკო კოლონა, რომელზეც ოდესღაც ოცენებოდა ლენინი, აივო ჯართისაგან, რომელიც პიონერებმა შეადგოვეს დიდი ბელადის დაბადების 100 წლისთავისათვის. მსხვილ მეტალურგიულ ქარხნებში ტრადიციად იქცა პიონერული დროშა. საყოფიერებრივ პიონერულ მუშაობებში მოსწავლეუთა საწარმოო ბრიგადები, სასკოლო სატყეოები, „ცისფერი პატრულები“ საგუშაგოები, სამშენებლო ბრიგადები — ძნელი ჩამოთვალვო ყველა ღებნი, სადაც პიონერთა შრომისმოყვარე ხელები მონაწილეობენ დიდ საქმეში.

და ყოველთვის: სწავლაშიც, შრომაშიც, სპორტშიც — ბავშვებთან ერთად მიაბიჯებს „პიონერსკაია პრავდა“.

პიონ, სამტოთა კავშირის უმაღლესი სამტოს პრეზიდენტის 1975 წლის 6 მარტის ბრძანებულებით გაუზიარე დაჯილდოვებული მესამე ორდენით — ხალხთა მეგობრობის ორდენით.

ჩვენი თვალწინდენი სამშობლოს ყველა კუთხეში ჰყავს გაუზიარე ნორჩი კორესპონდენტები. ისინი იტყვიან ნებისმიერწელს ახალ ამბებს. რედაქციებში პიონერულ ახალ ამბებს ამოკვნიანთ ყოველ დილთს ლიტვს ამოკვნიანთ 2-3, ხშირად კიდევ მეტი ტომარა წერილები. ამ წერილებს ყურადღებით კითხულობენ და განყოფილებებს უგზავნიან.

ხშირად ბავშვების ეს წერილები ხდება დიდი, სერიოზული საუბრის წამოწყების საწინააღმდეგო.

ერთმა მოსკოველმა გოგონამ რედაქციამ გაბოზავა პიონერული კლასსაცვით, რომელიც მთლიანად იყო აღმშენებულ ატორგარფებით, მისამართებითა და ტელეფონის ნომრებით. ასე დაიწყო „პიონერსკაია პრავდას“ ფურცლებზე საუბარი წითელ ყვოსახვევზე, რომელმაც ათასობით გაბოზავა პოვა. საუბარში უფროსებიც ჩაერთობენ: მწერალი ლ. ჯაროვი, ბავშვების დიდი მეგობარი, განმტკიცობენ მეტალურგიული კომბინატის ყოფილი დირექტორი ა. ფილატოვი.

გაუზიარე ფურცლებზე მიმდინარეობს საუბრები პიონერულ აქტივობაზე, პატრონებაზე, პრინციპულობაზე და იდუარდრწინაზე. ეს საუბარი წამოიწყო ლენა ახანაგვასიანმა, რომელიც წერდა: „ჩვენს კლასში არის გოგონა, რომელიც ამომის: რატომ უნდა ვიყო აქტივობები ინსტიტუტში შესვლის დროს ამას ხომ არავინ მომთხოვს!“ ლენას უპასუხებდნენ თანატოლები, მასწავლებლები, ხელმძღვანელები, შრომის გმირები, პარტიული მუშაკები და ბევრი სხვა.

ბავშვების წერილები ეხმარება გაუზიარე არა მარტო იმაში, რომ ყოველდღიურად იყოს იმ საქმეების კურსში, რაც პიონერებს აღუვლები, არამედ იმის გაგებაშიც, თუ გაუზიარე გამტკიცებულმა რომელმას მასალებმა დააინტერესეს ბავშვები, რომელიც მოეწონათ, რომელს არ ეთანხმებიან.

გაუზიარე ჰყავს თავისი მუდმივი კორესპონდენტები საბაროკსში, კრასნოარსკსში, ნოვოსიბირსკში, სეერდლოვსკში, თბილისში, კრასნოდარში, იკვებში, რიგაში, ტაშკენტში, ლენინგრადში, აღმა-ათაში — ეს იმას ნიშნავს, რომ რედაქციამო ყოველდღიურად მოდის ახალ ამბები ამაგები, ეს იმას ნიშნავს, რომ გაუზიარე პიონერულ ცხოვრებას ზემოდან, უწერლად კი არ უყურებს, არამედ „სიღრმესი“ ვერტებს. საკუთარ კორესპონდენტებს საშუალება აქვთ მარგად შეისწავლონ თავიანთი მხარე, იყიან საყვედროც, ხშირად არაუ პიონ-

რულ კოლექტივებში, აკვრდებიან მტრ განვითარებას, ზრდას.

ლენინგრადში მიმდინარეობდა იუნორ პოეზიისათვის საერთაშორისო მატჩი, რომელშიც გამარჯვდა საბჭოთა კავშირის ნაწილებმა.

ერთი შეხედვით რა საერთო ქონდა ამ ამბავს „პიონერსკაია პრავდასთან“ გამარჯვებული პოეზიისტი ხომ დიდი ხანია გასცდენ პიონერულ ასაკს.

როგორც ირავდა, პირდაპირი კავშირი ქონდა. გამარჯვებული გუნდის მოთამაშეთა დიდი პოპულარობა ატორღილები არიან პოპულარული საკავშირო კლუბისა „ოქრის შიამა“, რომელიც უკვე ათი წელიწადია ცოცხლობს გაუზიარე „პიონერსკაია პრავდას“ ფურცლებზე. მესამე წელიწადია გაუზიარე ფურცლებზე განაღდა რუბრიკა: „პიონერთა და მოსწავლეთა საკავშირო ტრისტელმხარეთმცოდნეობის ექსპედიცია „სსრკ ჩემი სამშობლო“. ამ რუბრიკით გამტკიცებულთ მასალები მოგვიანობენ საკავშირდელი რაზმების მონაწილეთა საქმეებზე, რომლებიც სწავლობენ თავიანთი შრომისთვის მხარეს, იცვლებენ მის სიმდიდრეობს.

„პიონერსკაია პრავდას“ რედაქცია მართავს საერთაშორისო კონკრეტულ საუკეთესო ნახატზე, ფოტოსურათზე ეს კონკრეტები — „მე ვხედავ სამყაროს და „ზოგჯერ“ — ჩემი მეგობრის“ ძალიან პოპულარულია როგორც შრომის, ისე სასტარტარებულ ბავშვებს მიერ.

სოციალიზმის ქვეყნების ბავშვთა კომუნისტური ორგანიზაციების საერთაშორისო ასოციაცია „სალუტა, გამარჯვება!“, რომელიც მოსკოვის № 581 სკოლის ოლქე კომეგობის სახ. პიონერული რაზმებისა და ბერლისის ო. კომეგობის სახ. სკოლის ინიციატივით დაიწყო, გაუზიარე ფურცლებიდან ჩვენი ქვეყნის ყველა პიონერულ რაზმულში, სოცილისტიური თანამშრომლობის ქვეყნების ყველა სკოლაში მივიღო.

„პიონერსკაია პრავდა“ დიდ სორგანოზაციო მუშაობას ეწვევა, ახორციელებს ცხოვრებაში დიდი ლენინის მითითებას იმის შესახებ, რომ გაუზიარე უნდა იყოს არ მარტო კოლექტივები პრამადანისტი და ავტორტორი, არამედ კოლექტიური ორგანიზატორი.

„პიონერსკაია პრავდას“ ფურცლებზე „სარკვე“ არის „პროგნოზი გაუზიარე მივიღო, მამინევი ვათავოვებო, არის თუ არა მასში „სარკვე“ — ასე იწერებოდა გოგონები და ბიჭუნები, იმტორში იმ იცინ, „სარკვეში“ მათ უმთავრად მიიღონ პასუხები იმ კითხვებზე, რომლებიც მათ აუღლებთ. მეიხიველების ათასობით შეკითხვებს უპასუხებენ ცხოვლი პედაგოგები, ფსიქოლოგები, სხვადასხვა პროფესიის ადამიანები, რომლებიც დიდაქტივის განხვეუ, დინჯად

მგობრულად ესაუბრებიან ბავშვებს, უსნიან, უზიარებენ თავიანთ ცხოვრებისეულ გამოცდილებას. ერთსეულ რედაქციაში წერილი მოვიდა, სადაც მკითხველი ითხოვდა ჩაუეთის ფურცლებზე მოეთხროთ ვ. კატაგვის მითხრობის „პოლკის შეილობილის“ გმირის ვანია სოლონცევის შესახებ.

აუხსენით ბავშვებს, რომ ვანია სოლონცევი ლიტერატურული გმირია, რომ სინამდვილეში იგი არ არსებობდა. ბავშვები არ მივცემენ. ხომ იყვნენ ომის ღრის ასეთი ბავშვები, რეაგნებთ მათ შესახებ.

ასე გაჩნდა რუბრიკა „პოლკის შეილობის პოლიკი“. 16 1 სიმბოლური პოლიკის ბრანებაში გაუთავა მიმართა წითელკვამობილებს დაეწყოთ ყოფილი პოლიკის შეილობილია ძებნა.

პოლიკის შეილობილების პოლიკის პირადი შემადგენლობის სასმი ახლა ასე მეტი სასული იმათი, ვინც ვანია სოლონცევის მსგავსად პოლიკის შეილობილი იყო და იარაღით ხელში იცავდა სამშობლოს.

აი ერთ-ერთი მათგანის ამბავი:

ერთ პატარა რუსულ სოფელში, ბელოგორიში, ცხოვრობდა სამი ბიჭუნა. ისინი ომის პირველი დღიდანვე ოცნებობდნენ ფრონტზე მოხვედრას. კოლია ილუმინეცო და მისი მეგობარი ვანია და სეროფა. იყო კიდევ ერთი ფრონტზე მყოფენი — ვანია ილუმინეცო, ყველაზე უმცროსი.

ფრონტი უახლოვდებოდა ბელოგორიის. უკვე გარკვევით ისმოდა ქვემეხების გრილი.

მიძეი დღეები იდგა: ჩვენები ისევდნენ, და როდესაც სამი ბიჭუნა ჯარისკაცები შორის გამოჩნდა, მათ იარაღი მიასულს. სერიოფა პირველივე ბრძოლაში დაღუპა. ვანია მიძეიდ დაჭრა. კოლია ახლა თავის მავიერადაც იბრძოდა და დაღუპული მეგობრების წილადაც.

იგი მტრის ზურგი დაჭერაზე დადილდა. შემდეგ საშოფრო კურსებზე გაჯანჯავს და ალბათ ყველაზე ახალგაზრდა საფრონტო შოფერი გახდა.

ერთხელ კოლიამ ბებების წერილი მიიღო, რომელშიც იგი იტყობინებოდა, ვანიაზეცა ფრონტზე გაიპარა, ხარკოვის ამ ბრძოლა და ახლა კი მისი დაღუპვის ამბავი მოვიდა.

ომის დამთავრებამდე სულ ცოტახნით ადრე პოლიკი, რომელიც კოლია მსახურობდა, ფორმირებისთვის გამოყავნეს, იგი უნდა შეერთებინათ სხვა, მასთან სისხლისაგან იტყობინებოდა, ვანიაზეცა ფრონტზე გაიპარა, ხარკოვის ამ ბრძოლა ამოძახება. მეთაურმა ამოიკითხა:

- ილუმინეცო!
- აქა ვარ! — უპასუხა კოლიამ.

— აქა ვარ! — გაისმა მეორე ხმა. მწყობრში გაიცინეს. მეთაური მოილუმა და ისევ ამოიკითხა — ილუმინეცო!

— აქა ვარ! — ისევ უპასუხა ორმა ხმამ.

— გამოიდი მწყობრიდან! — ბრძანა მეთაურმა.

კოლია გამოვიდა. მეორე პოლიკის მხრიდანაც გამოვიდა ბიჭუნა. მათ ერთმანეთს შეხედეს და ორივემ იყვირა „ძაბიკო!“

მებრძოლები შესცქეროდნენ ბიჭუნებს და ცდომს ვერ ფარავდნენ.

დაღუპვის ცნობა ამჯერად, როგორც ჩანს, ტყუოდა. ვანია ხარკოვთან მიძეიდ დაჭრილიყო და დაღუპულად ჩაითვალათ. შემდეგ სხვა ნაწილის სანიტრებს აღმოჩინათ დახმარება.

ბრძოლის წინ ვანიამ დაწერა განცხადება: თუ დავიღუპები, გთხოვთ კომკავშირულად ჩამთვალოთ! იგი 12 წლისა მიიღეს კომკავშირში.

ახლა ნიკოლოზ გრიგოლის ძე დებელოპეტროვსკიში ცხოვრობს, ერთ-ერთ ქარხანაშია მეფოლადად. იგანც გრიგოლის ძე კი აღენიგრადაში შოფრად მუშაობს.

ადამიანები, რომლებიც პოლიკის შეილობილია პოლიკი ირიცხებიან, ხშირად დადიან სკოლებში, უამბობენ პიონერებს თავიანთ საბრძოლო ბავშვობაზე.

როდესაც ლაპარაკია გაზეთზე, უთუოღ უნდა ითქვას მის ავტორებზეც: ამ მხრივ გაზეთს ბეერი აქვს საამაყო. გაზეთის ფურცლებზე გამოიდგინდნენ. კრუხსკაია, მ. კალინინი, ა. გორკი, ა. გაიდარი, ს. მარშაკი, კ. ჩუკოვსკი, ვ. კატაევი.

„პიონერსკაია პრავდას“ დიდი მეგობარი იყო ვ. მაიაკოვსკი. აქ დაიწყო სიცოცხლე ა. გაიდარის ბევრმა ნაწარმოებმა.

დღეს ამ გაზეთის ხშირი სტუმრები არიან: ა. ბარტი, ს. მიხალკოვი, მფრინავი-კოსმონავტები ვ. ბერეგოვი,

ჭ. ელისევი, ვ. შატალოვი, აკადემიკოსები ა. ბერტი, მ. ლაფრენტიევი, მსოფლიო ჩემპიონები ე. კარპუხინა, ე. პეტრუკოვა, ა. ფირსოვი, სკს კავშირის სასაღსო არტისტები მ. ჯაროვი, ი. ნიკულინი, გამორჩეული მხატვრები, მუსიკოსები, საზოგადო მოღვაწენი.

მაგრამ „პიონერსკაია პრავდას“ მთავარი ავტორი ყოველთვის იყო და არის მისი მეითხველი — სსრ კავშირის ნორჩი პიონერი! ერთად წყვედნენ ისინი პიონერული ორგანიზაციის წინაშე მდგარი მნივლოვან საკითხებს, ერთად მიდიან პიონერული რაზმების საკავშირო მარშის „მზად ვარ!“ მარშურებით. დევიზით „სალუტი, გამარჯვება!“.

წინ მაქვერალი ჯიქერ თვლებით, წამით რომ ვეღარ ნახავ მძინარეს, — გალღებულნი რაბით მყინვარების, თავვე ყოყინით მიპქრის მდინარე. და მისიარია, რომ ასეთია, სწორედ ასეთი — ჩემი ენეური; მერი რა, თუის ზოგჯერ ცეცხია, პირდაღრუბული და მუბღმეკური; მერე რა, თუკი ბორგავს ერთთავად და ქროლვის სურვილს ვეღარ ერევა; ვაცალით... მალე ვშობულ დედ-მამას დაღურუნდება მუქის ჩქერებად.

გზაწვრილები

გზაწვრილები...
გზაწვრილები...
ათასგვარი გზაწვრილი, — ელვის სახრედ გასროლილი, სადით სად არ გაჭრილი, ვინ ჩამოთვლით ყველა მათგანს! მაგრამ, ვთქვათ, სულ ორია: ერთით — მშვიდად, არხენიად მინდორ-ჭალას მოიარ, გადასვრავ მწვანე ფერობს, ყვავილებით დაქარგულს, ვეწრდს აუქვევ ფლატე-ტრანტეს, ხეხულებში ჩაკარგულს; მეორე კი მწვერვალისკენ ციცაბოზე მიცვაეს; დაბლა — ბნელი უსკრულები, მალა — უნაპირო ცა... მოვირილო, გირჩევნია, თუ ბული არ არწვივობს... თქვა; შენ რომელს გაპყვებოდი, მეოცნებე ყმაწვილი?

გსოფლიოში ბიზნესი

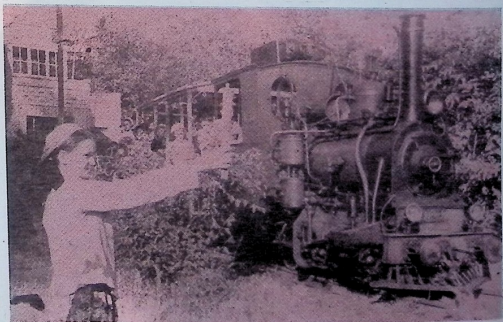
იღგა ოცდაათიანი წლები. ქვეყანა ინდუსტრიალიზაციის რელსებზე გადართობდა. სუთწოდეს ტექნიკური ცოდნა, ტექნიკის სიყვარულით შეპყრობილი ახალგაზრდობა, ტექნიკოსები ესპეცირებოდა. ტექნიკური პრობაგანდით იმდენად იყო მოცული მთელი ჩვენი სამშობლო, რომ თვით ისეთ „არატექნიკურ“ დაწესებულებებსაც კი, როგორც მოზარდ მაყურებელთა თეატრი, არ ჩაუვლია ამ მოვლენისათვის გვერდი. მოზარდ-მაყურებელთა რუსულ თეატრთან მრავალი წრე იყო ჩამოყალიბებული, მეცადინეობდნენ ნორჩი გამომგონებლები, ავიამოდელისტები, რადიოტექნიკოსები, მხატვრები, ფოტოინჟინეროფერულები...

თბილისელი ბავშვების ტექნიკისადმი სწრაფვას, მათ ოცნებას, სურვილს — პრაქტიკულად გამოსდგომოდნენ ქვეყანას გასაქანი უნდა მისცემოდა, რაღაცაში უნდა ებოვნა განსახიერება და აი სწორედ აქ, თეატრის სხაურთან სახელოსნოში დაიბადა თბილისში საბავშვო რკინიგზის აგების თამამი იდეა.

ორიგინალური იყო პირველივე საღამო, რომელიც თეატრში გაიმართა დევნიით: „ავაშენებთ ჩვენს რკინიგზას!“ საღამოზე მიწვეული იყვნენ თბილისის ყველა რკინიგზის სკოლის მოსწავლეები — 50 თითოეულიდან. საღამოს ესწრებოდნენ რკინიგზის პროფკავშირების, კომკავშირის, პიონერული ორგანიზაციის ხელმძღვანელები. თეატრის შესასვლელთან სემაფორი იყო ჩამოკიდებუ-

ლი, იქვე იღგა რკინიგზელის ფორმაში გამოწყობილი პიონერი, რომელიც „ნორჩ რკინიგზეულს“ მსაწვევებს უსინჯავდა.

გაიხსნა ფარდა. სცენაზე ამიერკავკასიის ბარელიეფური რუკა გამოჩნდა. აქეთ — შავი ზღვა, ბათუმი, სოხუმი, ფოთი; იქით — კასპიის ზღვა, ბაქო, ბალახარა, დერბენტი, პეტროფსკი. ნორჩების ჟრამულმა გააყრუა დარ-

მაზე, როცა ბათუმშიდა ბაქოსაკენ სა-
თამაშო ბატარებელი გაემართა. თვლე-
ბად სათამაშო ბატარებელს ხუთი წლის
ბიჭუნა მართავდა.

შემდეგ სცენაზე გამოჩნდა სქემატური
რუკა, რუკაზე ყველა თბილისელისათვის
ცნობილი ადგილი, ე. წ. მუშაკაიდის
ბაღი იყო გამოსახული. (დღეს ს. ორ-
ჯონიკიძის სასკოლის კულტურისა და
დასვენების პარკი). რკინიგზის სქემა,
მუშაკაიდის მებარემუშეთობის ცენტრის
ტერიტორიაზე გადიოდა. რუკაზე სად-
გურბეგ ციკ იყო აღნიშნული: „პიონე-
რული“, „სიხარული“, „მზიური“. მშე-
ნობლობის გვეგის შესახებ ბავშვებს ესა-
უბრებოდა მაივე თანატოლი, ნორინ
რკინიგზული გოგო გოჩაშვილი. ამ გვე-
გის დემონსტრირების შემდეგ ბავშვებს
წარუდგა მემუიდეკლასელი ზაქრო ჩხე-
იძე, რომელმაც თანატოლებს თავისი
გამოგონილი ელექტროსიმფორი უჩვენ-
ა; სხვებს ათსანაირი მოდელის ორთქლ-
მაგლები, ვაგონები და საკუთარი ხე-
ლით დამზადებული რკინიგზის მეურ-
ნეობის აურაცხელი დეტალი გამოეჩა-
ნათ.

სადამოზე საზეიმოდ გამოცხადდა:
იწყება რკინიგზის მშენებლობაში მონა-
წილობის მიღების მსურველთა ჩაწე-
რა. იმავე საღამოს მოხალისეთა რიცხ-
ვმა სასას გადააჭარბა.

ასეთი სახისითა და ზეიმით დაწყე-
ბულ საქმეს ახლა პრაქტიკული გან-
ხორციელება, ხორციესხმა უნდოდა,
მაგრამ, ვინ მოთვლის რამდენი სიმწველე
იყო წინ... ჯერ ერთი, მშენებლობას
სჭირდებოდა გარკვეული სასრები. აქეთ —
ვეყით, იქით — ვეყით, მაგრამ არც
ამიერკავკასიის რკინიგზის სამმართვე-
ლო და არც პროფკავშირულ ორგანი-
ზაციებს საამისო თანხა არ აღმოაჩნ-
დათ. მას სად უნდა გვემოგვა სამუშაო-
ების დაწყებისათვის საჭირო ფული?

გვირჩიეს, მოსკოვში, რკინიგზელთა
პროფკავშირის ცენტრალურ კომი-
ტეტს მიმართეთ; იქ პირველად ეს
იღვა უტოპურად, განუსორციელებლად
მიხინეს: „ბავშვები კი არა, რკინიგზის
სახელმწიფოები ვერ აგებენო“. მაგრამ
როცა დაწერილობით აეგუსენით საქმის
ვითარება, დაგარწმუნეთ ჩვენი ახალ-
გაზრდობის ენთუზიაზმის უღიდეს ძა-
ლამ, სასრები გამოიტანა. ახლა საქ-
მე მასალაზე მიდგა: შპალი, რუსლები,
აპარატურა, ორთქლმაგალი, ვაგონები
გეტვირებოდა.

საჭირო იყო რკინიგზის სპეციალის-
ტების დახმარება, საჭირო იყო ამ საქ-
მისთვის ბავშვების გამოხრება, დასო-
ტატემა.

კადრების სკანითხი ასე გადაიტერა:
რკინიგზის ტრანსპორტის ინსტიტუტ-
ში (ეს ინსტიტუტი ომისმდებამ წლე-
ში საქ. პოლიტექნიკურ ინსტიტუტს შე-
ურთდა) 500 ახალგაზრდა მშენებელ-
მა დაიწყო მათთვის უქნობი, საინტერე-
სო პროფესიის თეორიული ათვისება.

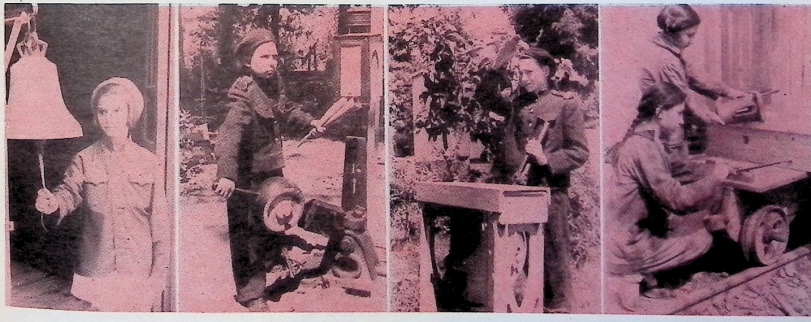
მუშაკაიდის პარკში დაიკრა პირველი
ბარი. სისხამ დილით მოდიოდნენ ბავ-
შვები, წაიმუშავებდნენ, შემდეგ გაკვე-
თილებზე გარბოდნენ. ზოგი მჭორე
ცვლაში, გაკვეთილების შემდეგ გვიერთ-
დებოდა. ასეთი იყო აღფრთოვანების
გარეშე გეგეკირათ, როგორი თავდადებ-
ებით შრომობდნენ პიონერები, თვალგაბ-
რწყინებულნი, მუსღავადრეკლად შრო-
მობდნენ, შრომობდნენ და საოცარი სი-
ამაყით გასცქეროდნენ ხოლმე ღობის
ქიდან მომდგარ მაყურებელს. ამაყად
თავაყურელი დადიოდნენ ქუჩაში, ამა-
ყად შედიოდნენ სკოლაში, შინ. და განა
არ ჰქონდა საამაყო! ისინი ხომ საკუ-
თარი ხელებით აგებდნენ თავიანთ რკი-
ნიგზს!

მ. ლელაშვილის ხელმძღვანელობით
დიდ პრაქტიკულ დახმარებას გვიწვედ-

ნენ რკინიგზის ტრანსპორტის ინსტი-
ტუტის უფროსკურსელები. ისინი დაუ-
ზარებლად ამოუდგნენ მხარში, თავიანთ
ნორჩ დებსა და ძმებს.

რკინიგზაიის ტერიტორიაზე მზინ
რკინიგზელთა სამი კლუბი მდებარეობ-
და (საერთოდ, მთელი პარკი, რკინიგ-
ზელთა საყო). ეს შენობები ბავშვებს
გადედათა. წარმოდგინეთ ჩვენი სიხა-
რული, როცა ასე მშაშაწაწელად ჩა-
ვეყვეთ ხელში! მისრდილი (სიგრძით
25 მეტრი, სიგანით — 6) მფრბა. გავ-
ზართუ ჩარხები, დავდეთ დასვები:
განჩადა საზენიკოლი, საღვრგოლ საამქ-
რო. გვექონდა ელექტრომრდი, ელექტ-
როხები... ორთქლმაგალსარემოტო ქარ-
სანამიაც აყვედნ ჩვეუს ენთუზიაზმს,
დავეგმარა ქარხნის სახელფიანი მუშე-
თა კლასი, მოგვეცეს ჩვენთვის მეტად სა-
ჭირო ბეჭი დასვა თუ ხელსაწყო. რკი-
ნიგზის დამთავრებამდე ჯერ სად იყო,
მაგრამ ამთავივე უნდა გვეზრუნა იმი-
სათვის რომ ბავშვებს რკინიგზელის სპე-
ციალობანი აეთვისებინათ. რადგან ერთ-
თა იყო რკინიგზის მშენებელი, მეორე
— მართო მატარებელი, მოემსახურე
მატარებელს. აქ ნაცოდ მარჯვენა გა-
მოგვიწოდეს „დიდი რკინიგზის“ მუშე-
მა. შემოვიდეთ ბრიგადული სწავლა.
ბავშვებმა დაიწყეს რკინიგზელის სპე-
ციალობათა პრაქტიკული ათვისება.

ამასობაში დამთავრდა პირველი ორი
სადგური. ბევრი იკამათეს პიონერებმა,
მაგრამ ამ სადგურებს მინც ადრე პი-
ონრბთ შერქმეული სახელები: „პიონ-
ერული“ და „სიხარული“ დარჩათ. ეს
მსოფლიოში პირველი საბავშვო რკინი-
გზა იქნებოდა და ყოველ სახელს მისი
შინაარსი უნდა გამოეჩინა. პიონერებს
ხომ იმათ უწოდებენ, ვინც იწყებს ახალ
საქმეს, ვისაც დაბნდება ახალი იღვა,
ვინც ახალს დღეობარჩეს. მამ, „პიონე-
რულზე“ უკეთობი რაღა უნდა მოემე-

ნათ? მეორე სადგურის ტერიტორია, საკურო ხეები იყო შემოსულუკული. სადგურის წინა მოედანზე „მოგზაურთათვის“ ათასგვარი სათამაშო — ტრაქტორის გამართვა იყო გათვალისწინებული. ასე რომ, გასანაჩელი, სასიხარული აქ მართლაც ბევრი რამ იყო. ამიტომ ამ სადგურსაც პირველად შერქმეული პირობითი სახელი „სიხარული“ დერა. მესამე სადგურს „მზიური“ უწოდეს, მზით გაჩანახებული, ნათელ, წყაროა სადგურს უკეთეს რას დაარქმეული (შემდგომ, როცა თბილისლ პირობითა მსგავსად, სხვა დიდ ქალაქებსა და უცხოეთის ქვეყნებში დაიწყეს საბავშვო რკინიგზების მშენებლობა, თითქმის ყველგან, სადგურებს „პიონერული“, „სიხარული“, „მზიური“ დაარქმეს).

სადგურები მზად იყო, რკინიგზის მშენებლობა გრძელდებოდა. საქმე ყველა უბანზე კარგად მიდიოდა. ყველა უბანზე, გარდა ერთისა... რკინიგზას ორთქლმავალი სჭირდებოდა! სად უნდა გვემოყვნა, როგორ უნდა ავეგო პატარა ორთქლმავალი?

დ. ბოჩაროვს, რომელიც მაშინ რკინიგზის ტრანსპორტის ინსპექციის ბრიგადის ხელმძღვანელობდა, მოაგონდა, რომ პირველი მსოფლიო ომის დროს, ირანის სახელგანთნა ენახა, უპატრონოდ მიტოვებული. ვიწროლიანდგიათი რკინიგზის შემადგენლობა. გამოეყოთებო, მატარებელი იქვე დასაო. ეს ნამდვილად აღმოჩენა იყო ორთქლმავალი და მუდლი მოძრავი შემადგენლობა მალე რკინიგზის სახელოსნოებში იქნა გადმოტანილი, აქ საქმეს ხელი მოჰკიდეს ვლადიმერ ხაფავამ და ინჟინერმა გორიჩაქომ. რამდენიმე თვის მანძილზე მათთან

პრაქტიკას გადიოდნენ ბავშვები, საკუთარი ხელით აკეთებდნენ ყოველ დეტალს, ევოლიავებოდნენ, თავს ევლებდნენ ორთქლმავალს, ვაგონებს. თავს ევლებოდნენ და დაუბრუნეს კიდევ სინეკოცხელი ორთქლმავლის აღდგენა 1935 წლის აპრილში დამთავრდა. ახლა ლენინის რაიონიდან ქალაქის მეორე უბანში იყო მისი გადატანა საჭირო. დღეს ეს არავის გაგაგებია, მაგრამ მაშინ ხომ არ არსებობდა ამწყები, არ იყო ასეთი მძლავრი მანქანები! საცანგებოდ მომზადებულ ავტომანქანაზე დიდი ვიოვავალით მედელი ორთქლმავალი. ხელთ მოგორავდა მანქანა, გვერდით ასობო დიდ-პატარა მისდევდა თბილისელთათვის ამ უცხარ კორტებს, „ვანას“ ძახილს დასასრული არ უჩანდა, ბოლოს, როცა ორთქლმავლის რელსებზე შედგმა განხა საჭირო, სხვა რომ ვერაფერი იპოვეს, ბავშვებმა მუშეტიად ღობე მოარდევს და „იძებოთ ლაფტებად და იწინარებად გამოიყენეს.

დადგა სანატრელი დღე — 1935 წლის 24 ივნისი. მსოფლიოში პირველი საბავშვო რკინიგზა მზად იყო. თითქმის მთელი თბილისი დაიძრა ამ დიდებულ სანახაობის სახილველად. მოდიოდნენ მთელი ოჯახები, მუშები, ინტელექტუალი. ბავშვების აუარცხელი ლაშქარი მოსდებოდა იქაურობას. გამწყვირებდნენ რკინიგზელთა ფორმაში გამოწყობილი ნორჩები, მემანქანე ორთქლმავალში შევიდა, გამცილებლებმა ადგილი დაიჭირეს, სადგურის წინ პატარა გოგონამ ყვითელი დროშა აიჭია. ასწლოვან ხეებზე ფოთლები საყვირის ხმამ აათრთოლა. გაისმა მერგვინავი „ვაჰა!“ და გაქოქათებულმა ორქელმა-

ვალმა ღამასად შედებოლი გატრენი დაძრა.

არ დარჩენილა არათუ თბილისში და საქართველოში, არამედ საქობთა კავშირის ანუ ერთი ცენტრალური განყოფილება რკინიგზელთა ამ საგმირო საქმეზე რომ არ დაეწერა. დიდსა თუ პატარას პირველ გვერა პატარა რკინიგზელთა სახელი.

გადავალოთ ამ გმირული მშენებლობის მატანიის ფურცლები:

1934 წლის 18 ოქტომბერს დაიწყო სანიფიერო სამუშაოები.

1 ნოემბერს დაიწყო მიწის სამუშაოები.

15 ნოემბერს დამთავრდა სახელოსნოების მოწყობა.

მალე მწყობრში ჩადა სამჭედლო, სადერელო, საინსტრუმენტო სააქტიროები.

15 დეკემბერს შეიქმნა მატერიალური საწყობი.

1935 წლის პირველ იანვარს დამთავრდა ვაგონებისათვის დეტალების დამზადება.

18 აპრილს, მოზარდ-მაყურებელთა თვატრის დაარსების 8 წლისაგანე მოწყობი ორთქლმავალი და ერთი ვაგონის საცდელი გაჩენეს.

10 მაისს მთლიანად დამთავრდა რკინიგზის ლიანდაგის დაგება.

11 მაისს დამთავრდა სადგურების „პიონერულის“ და „სიხარულის“ მშენებლობა.

1 ივნისს დამთავრდა აპარატურის დამონტაჟება.

24 ივნისს სახეიმოდ გაიხსნა მსოფლიოში პირველი საბავშვო რკინიგზა.

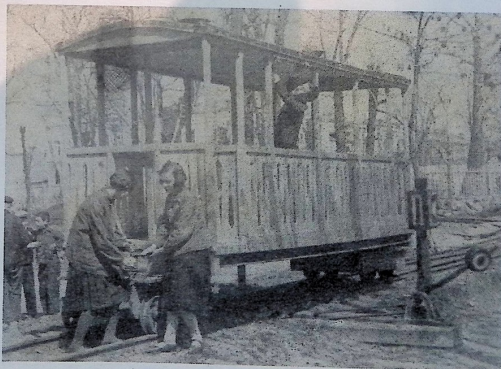
დაიხ, სულ რაღაც 7-8 თვეში ოცდაათიანი წლების თბილისელმა პიონერებმა ნამდვილი სასწაული მოახდინეს.

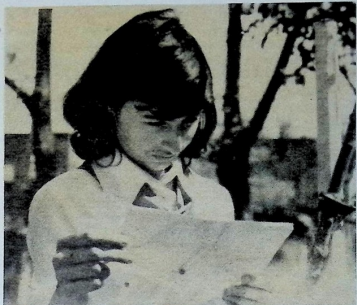
ეს იყო ახალგაზრდული შემართების, ძმობის, ჭეშმარიტი ინტერაკონაოლიზმის ბრწყინვალე გამოვლინება.

25 სექტემბერს მშენებელთა 22-კაციანი დელეგაცია მოსკოვს გაემგზავრა, რათა პატაკი ჩაებარებინა რკინიგზის სახალხო კომისიისა და ალკე ცენტრალური კომიტეტისათვის. პიონერები დიდი პატივით მიიღეს, დათვალაფერებინეს მოსკოვის ღირსშესანიშნაობანი, შეაქეს, გულითადი მადლობა უთხრეს.

გაიკადა წლები. დაიხარდნენ პირველ მშენებლები. მათი ადგილი რკინიგზაზე სხვამ დაიჭირა.

მიდის დრო. თაობა თაობა ენაცვლება, მაგრამ არასოდეს არავის გულში არ ქრება დიდი პატივისცემა იმ პიონერებისადმი, ვინც ოცდაათიან წლებში ითავა და ბოლომდე მიყვანა მიძე და საპატიო საქმე, რომლითაც დღესაც ამაყობენ ჩვენი პიონერები.

კოჩეტაველი ერეშეკ იბრაჰიმი, საბიტ მუქანოვი, პოეტის სულიმანოვი და სხვები...“

ალბათ გაინტერესებთ, რა შედეგი გამოიღო ბარათმა, შესარულა თუ არა რაუშენმა რაზმის დავალებმა? დიხს, შესარულა. კარგი ალბომი შეადგინა. შეავსოვს ქართულ მწერალთა ნაწარმოებების რუსული თარგმანები, რაშიც ფოთელი პიონერები დიდად დაეხმარნენ.

ეს ამბავი კოჩეტაველიან შემდგომ გამოგზავნილ კორესპონდენციამ იყო აღნიშნული.

განა შეიძლება დაიფიქრო მეგობარი, რომელიც საკვიროების ქაშს დაუზარებლად გამოვიწვდის ხელს? ცხადია, არა. ღრმადვება მეგობრობა მანძილის მიუხედავად. ცისფერი კონვერტები მიმოდიან ფოთსა და კოჩეტაკს შორის. ისინი უწყობენ ხელს მოსწავლეთა დამეგობრებას.

ეს მხოლოდ ერთი ეპიზოდია ქალაქ ფოთის 1-ლი საშუალო სკოლის პიონერული რაზმეულის ცხოვრებიდან. მის წევრებს დიდი ინტერნაციონალური მეგობრობა აკავშირებთ საბჭოთა კავშირისა თუ საზღვარგარეთის მრავალი ქალაქის თანატოლებთან. ვიდრე სათქმელს ბოლომდე ვიტყვი, წინასწარ მოვახსენებთ, რომ პირველრაზმეულები პირნათლად ასრულებენ პიონერთა საკავშირო მარშის „მზად ვარ“ მარშურტის — „მშვიდობისა და სოლიდარობისათვის“ — მოთხოვნებს. ეს შობაგვიძღვება მარტო ჩქიდან კი არ შეგვექმნა, რომ

რვა

ინტერნაციონალისტები

„ნითელი პიხაი“

ვაკი

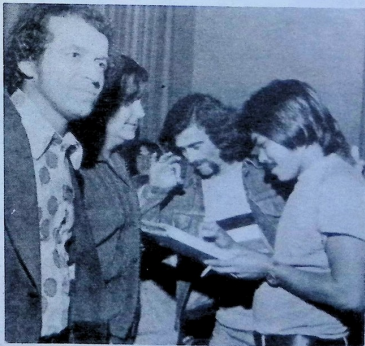
მეგობრობას ხშირად წინამძღვრობს პატარა, ცისფერი კონვერტი. მისი მიღება ასაკის მიუხედავად ყველა აღრესატს უჩქროლებს გულს. ინტერესი გიმორჩილებს, მით უფრო, თუ წერილს შორეული ქალაქის მკვიდრი ან უცნობი გივზავნის.

მაია ბერაიასაც ასე დაემართა. დიხხანს ატრიალა ხელში ქალაქ კოჩეტაველიდან მიღებული კონვერტი, მისამართისა და გამოგზავნილის ვინაობა ზეგრს ვერაფერს ეუბნებოდა.

მაიამ გახსნა წერილი რაუშენ ოსიპოვისა. კოჩეტაველი თანატოლი მეგობრულ დახმარებას სთხოვდა. თუმცა ერთად წაიკითხოთ ნაწყვეტი ბარათიდან:

„ლამაზი ქალაქია ჩენი ქალაქი, დღითი დღე იზარდება იცვლის ფერს. კოჩეტაველი მალე იზვიებს დაარსებას 150 წლისთვის. სახალწლოდ სკოლაში სილამის გაემართეთ, წარმოვადგინთ საბჭოთა კავშირის ყველა რესპუბლიკას. ჩვენი რაზმი საქართველოზე ავროეებს პასალებს. პირადად ვარ პასუხისმგებელი თქვენი რესპუბლიკის დღევანდელი ცხოვრების ამსახველი ალბომის შედგენაზე. უკვე შევარჩიე მასალები კულტურაზე, სოფლის მეურნეობასა და მრეწველობაზე. მინდა ალბომი სრულყოფილი გამოვივიდეს. იქნებ თქვენც დამეხმაროთ, გამომიგზავნოთ საინტერესო ცნობები საქართველოზე.“

გამოგიტყდებით, ძალიან მომწონს თქვენი ქვეყანა. თქვენი კინოსახიობები — სერგო ზაქარიამე, ლილია აბაშიძე, მელა ჯაფარიძე, იმედა კახიანი. მწერლებიდან გამოვარჩევ — შოთა რუსთაველს, ვალატრონ ტაბიძეს. ჩვენს რესპუბლიკაშიც მყავს საყვარელი მწერლები

ანა ენდოზიან უსთოულახ ხლამა სიხისოვრო კობოზაზაზისა და სუპინოზის გაცვლა.

პიონერთა თიხაში კარგად ვაფორმებული სტენდებია („შენი სახლავარჯეთელი მეგობრებია“, „ნიარფერი ყელსახვევებია“) ან კიდევ იქნა, რომ მრავალი წლის მეგობრობის შემდეგ დაგროვილი სამახსოვროები ვნახეთ, არამედ მას დიდი და ხანგრძლივი მუშაობის საინტერესო მაგალითები კვებავენ. თანმიმდევრულად მოგითხრობთ მათზე.

გავიხსენოთ თუნდაც 12 აპრილი, შაბათი დღე. ბოლო გაყვითლი დამთავრდა. ბავშვები კიბეებზე ჩამორბიან. პიონერთა თიხაში უფროსი პიონერბელმძღვანელი დღოდ ჰოჭუა და ინტერნაციონალური მეგობრობის კლუბის ხელმძღვანელი, ინგლისური ენის მასწავლებელი დალი მაკარაშვილი ელოდებთ. ბავშვები სწრაფად შეიკრებიან და ხელმძღვანელებთან ერთად ნავსადგურისაკენ აიღეს გზა.

ნავსადგური იუგოსლავიისა და საბერძნეთის გემები დგანან. ინტერნაციონალური კლუბის წევრები შეხვედრას უწყობენ იუგოსლაველ და ბერძენ მეზღვაურებს, კონცერტს უმართავენ.

კონცერტი ნავსადგურის ინტერკლუბში მიმდინარეობს. უკრავს ეროვნულ საკრავთა სასკოლო ორკესტრი. გუნდი ასრულებს ინგლისურ, ქართულ სიმღერებს. დრამატიკის წევრები ინგლისურ ენაზე მხატვრულად კითხულობენ ლექსებს, წარმოადგენენ ინსცენირებებს. ყოველმხრივ ცდილობენ ტყუპთა გულის დაპყრობას. მიზანს აღწევენ. მჭუზაზე სტუმარი მოწონების ნიშანია. ასე მყარდება მეგობრობა მეზღვაურთა და მოსწავლეთა შორის.

ზღვა და გემი დიდი ცდუნებაა, შორეულ გზებსა და ქალაქებზე ოცნების აშშული. დიდი გემის შემოსვლას ნავსადგურში ბავშვები ვულგაროდ ვერ ხვდებიან. მაშინვე ნავმისადგომისაკენ გარბიან. პირველსკოლელები კარგად იყენებენ იმ უპირატესობას, რომ სანავსადგურო ქალაქის მკვიდრნი არიან. ამ უპირატესობამ და მეგობრობის დიდმა ტრადიციამ განაპირობა სკოლაში ინტერნაციონალური კლუბის დაარსება. აქ კლუბის შექმნის სხვა საფუძველიც არსებობს: სკოლა ინგლისური ენის განხრით არის, მთავრად კლასიდან მიმდინარეობს მისი გაძლიერებული სწავლება, რაც ხელს უწყობს უცხოელებთან უშუალო კონტაქტის დამყარებას.

ღანეულ ფერის სახელობის ინტერნაციონალური მე-

გობრობის კლუბ „წითელ მიხაკში“, რომლის დევიზია: „ოდეს კაცსა დაქვირვის, მაშინ უნდა მძა და დივისა“ გაერთიანებულია ასი მოსწავლე, უპირატესად მაწინავე კომკავშირელები და პიონერები, რომელთაც ქალაქის თანატოლებთან მეგობრული ურთიერთობა აკავშირებთ.

წითელი მიხაკის“ წევრები ხშირად სწერენ წერილებს ბულგარულ, პოლონულ, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მოსწავლეს, ხოლო ჩეხოსლავიის ბრაშოვის ინტერნაციონალურ კლუბთან კი კარგა ხანია მეგობრობენ.

ეს რაც შეეხება წერილობით მეგობრობას, მაგრამ, როგორც ხეობთ დადინახეთ, კლუბის წევრები კულტურ-მასობრივ მუშაობასაც ეწევიან ფოთში ჩამოსულ სტუმრებთან. გარდა ბერძენი და იუგოსლაველი მეზღვაურების, მათ შეხვედრები მოუწყეს ამერიკელ, ბულგარულ, თურქ მეზღვაურებსაც.

კლუბის მოწინავე წევრებთან, პირველი რაზმის პიონერებთან — ნახული ადამიანთან, ლია რომანიშვილთან, მიაა მიქაძეებთან, ხათუნა სიჭინავასთან საუბარში დაგვარწმუნა, რომ ფოთის 1-ლი საშუალო სკოლის პიონერული რაზმეული და ინტერნაციონალური მეგობრობის კლუბი ინტერნაციონალური სელისკვეთები ზრდიან ახალგაზრდა თიხაბას. სხვა ქვეყნებისა და საბჭოთა ავსტრიის ქალაქების მოსწავლეების მეგობრობას დიდი ჰუმანური და მეგობრული ღირებულება აქვს. მახვილებმა ფაქიზი ადამიანური გრძნობები, აღიზრდებამ კეთილშობილური თვისებები და, ამასთან ერთად, ცალკეული ქალაქებიდან გამოზღვანილი წერილები აღძრვენ ინტერესს ამ ქალაქების ისტორიის, ავტომძღვარების, ეკონომიური თუ კულტურული ცხოვრებისადმი, რაც, ცხადია, ავითარებს პიონერებს. მაგრამ ინტერნაციონალურ მეგობრობას სხვა მისიაც აქვს. პიონერული რაზმეულებს საყვარელი მარშის „მზად ვარ“ დღეებში ბავშვთა პირდაპირ არის მიითთებულა, რომ ამას აღზრდულობითი დანიშნულება აქვს, და რომ პიონერები თავიანთ უბანზე უნდა ატარებდნენ პარტიისა და მთავრობის სამშვიდობო პოლიტიკას, ჩვენი ხალხის, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცხოვრებისა და ბრძოლის მაგალითებზე განამტკიცებდნენ მეგობრობასა და ერთიანობას სოციალისტური ქვეყნების პიონერებთან, მთელი მსოფლიოს მშრომელთა შვილებთან.

9 მაისს ფაშისტურ გერმანიაზე გარკვევების 30 წელი შესრულდა. ამ თარიღს მიეძღვნა პიონერთა საუბრობი მარში „მზად ვარ!“

ფოთის 1-ლი საშუალო სკოლის პიონერული რაზმეული აქტიურად იყო ჩამძლი საყვარელი მარში, მათგან თქვენი ყურადღება იმაზე მსუს გვაგმახვილო, თუ როგორ კარგი შედეგი მოაქვს ინტერნაციონალურ მეგობრობას პიონერული მუშაობის ყველა უბანზე.

ნორკი გიბრის დღეს მიეძღვნა 8 მეზღვაურს მოწყობილი ზეპირი ფერნალ დღეებით — „რაზმში, შინ და სკოლაში გიყოთ დაუზარელო“. ფერნალი 8 გვერდისაგან შედგებოდა, რადგან რაზმეული 8 რაზმი შედის. პირველმა რაზმმა თავისი პირველი გვერდი — ლტეზ რატურული დილა, ასე დაასათუა „გმირები არ კვდებიან!“

დილაზე მოვიდნენ სამამულო ომის ვეტერანები: ა. ცხომარია, მ. მოწერელია და ექიმის თანაშემწე ხ. კვაშილავა. შეხვედრა ძალზე საინტერესოდ წარიმართა. ვეტერანებმა საბრძოლო ეპიზოდები გაიხსენეს, გულისტკივილი ელაპარაკეს შინმოუსვლელ თანამებრძოლებზე.

ვეტერანებზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა რაზმის საქმიანობის გაცნობამ, რის გარშემოც შეხვედრაზე დიდხანს იყო საუბარი. პიონერებმა თვალნათლივ უჩვენეს მეორეებს, თუ რა სათუთოდ ინახვენ სამამულლო ომში დაღუპულთა ნათელ ხსოვნას. პირველ რიგში მათ შინმოუსვლელია სტენდი გააქეთეს რაზმში. მასალების მოპოვებაზე ისე გულმოდგინედ იმუშავეს, რომ ერთი მეომრის საფლავიც კი აღმოაჩინეს.

თუმცა სჯობია, ეს ამბავი სრულად გიამბოთ:

პირველრაზმელებმა, როცა სტენდის გაკეთება გადაწყვიტეს, მიკროაიონი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით გაიანჭიროეს. თავთავიანთ ქუჩაზე ომში დაღუპულ მეომართა ოჯახები მოიძებნეს. შეკრიბეს ფოტოსურათები, ფრონტული ბარათები.

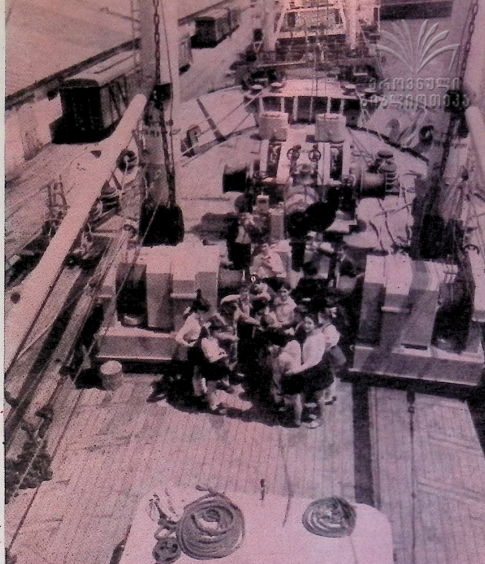
ღია რომანიშვილიც ასრულებდა რაზმის დავალებას და ამიტომ ეწვია ომში დაღუპული მეომრის პეტრე მიქაბერიძის ოჯახს. შინმოუსვლელის საფლავიც კი არ იცოდნენ ოჯახის წევრებმა, რაც მათ სევდას აორკეცებდა. ფრონტული ბარათების ციხვისას ლიამ ყურადღება მიაქცია იმას, რომ უკანასკნელი წერილები უნგრეთიდან, სოფელ ჩაბლიდან იყო გამოგზავნილი.

ლიამ წერილი სკოლაში წაიღო, უფროს პიონერბუნძელვანოს გააცნო საქმის ვითარება. მან ურჩია — რაზმს წერილი გაეგზავნა ჩაბლის მოსწავლეებისათვის და თანამემამულის საფლავის დაძებნა ეთხოვა.

ასეც მოიქცნენ. გულს დაეცქაილთ ელოდნენ წერილს ჩაბლიდან. ეს დღეც დადგა. წერილი ვახსენეს და გაუგონარი ამბავი აჯდა სკოლაში, შინმოუსვლელის სახლში... არ, რა ეწერა წერილში: „მამაცურად ვახველობროლის ძნელ გზა პეტრე მიქაბერიძემ და თავისი სახელგანთი სიცოცხლე უნგრეთის სოფელ ჩაბლში დაასრულა. ჩვენი ჩაბლი მოსწავლეები, სათუთოდ ვუვლოთ ფაშისტური ვერძინისაგან უნგრეთის განთავისუფლებისათვის მებრძოლ საბჭოთა მეომრებისა და მათ შორის პეტრე მიქაბერიძის საფლავს.“

პირველრაზმელები მეორე შინმოუსვლელის საფლავსაც დაძებნენ. ფოთელი ალექსანდრე სიჭინავა ბოლო დროს ვიროშილოვარდში იბრძოდა. წერილი მისწერეს ვიროშილოვარდელ პიონერებსაც და პასუხს ელიან. ერთი მისამართი თუ ზუსტი არ აღმოჩნდა, სხვა მისამართებსაც მოსთვანენ. შეუპოვარმა შრომამ არ შეიძლება ნაყოფი არ გამოიღოს.

ასე მრავალმხრივია პირველრაზმელთა საქმიანობა, რომელსაც დიდი სარგებლობა მოაქვს ნორჩებისათვის. ახარეთ მეგობრულ კონტაქტზე შეიძლება და საუბარი. პავლეითად — პირველრაზმელ ზეითოსან ნაწული ადამიანსა და ანტიორთუქელ ანია დაეიდუშინის მეგობრობაზე. ისინი არტკემი ისვენებდნენ, „კიპარისხაის“

პიონერები სტუმრად გვიან კაკიბანთას.

რაზმეულის X რაზმში. იქვე იყვნენ ალტაის მხარის ზემინოვარსკიან — ლარისა ზაიცვა, ქალქ გორკიდან — ნატაშა ვოსტრიკოვა, კალუგადან — ლენა მედედევა.

ლენა მედედევა ამას წინათ უზიარებდა ნახულის თავიანთ სკოლაში ქერის ბრძოლების მონაწილეებთან მოწყობილი შეხვედრის შთაბეჭდილებებს: „საბრძოლო ეპიზოდებს რომ ვისმენდი, თვალწინ დამიდგა ის ადგილები, არტკემი ქერში ექსკურსიის დროს მე და შენ რომ დავათვალიერეთ“.

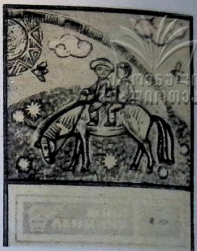
ასევე მეორე აქვთ საამბოები იმ გულთოდ ამხანაგებს, ზემით რომ ჩამოვთვალეთ. წერილებს ძალზე ზნორად სამახსოვრო მსაქმეებიც მოსდევს. სხვადასხვაგვარია ისინი. მათა მიქაძეს ვოლგოგრადულმა ლენა ლიტინოვამ გამოუგზავნა სტალინგრადის ბრძოლების ამსახველი მეომრის „მამას ყორამის“ ფოტოგრაფიულეტიციები. მარინე ტულუბაევამ კამჩატკიდან, პეტროპოლსკიდან დაბადების დღეზე თივის ლტოლნილ შერსულეშულ ალბიკაცია „შვილი და მისი ზურკი“ გამოუგზავნა, ხათუნა სიჭინავსა კი საკუთარი ლექსები მოქმედნა პერმის ოლქის ქალაქ ჩაიკოვსკში მცხოვრებმა პიონერმა ნინო ნაროვაიამ.

სხვადასხვახარია გზავნილებმა, წერილები, საჩუქრები, საკუთარი შემოქმედება. მათ ერთი დანიშნულება აქვთ: გააღვივნენ ურთიერთბატვისცემა, სიყვარული, ამხანაგობა და მეგობრობა, რომელსაც მოზარდთა შორის ნერგავს „წითელი მიხაკი“...

ЖАШ ЛЕНИНЧИ

ჩვენთან სხობრად არის პირობათი
სსრ საბავაჟო მონაწილე,
„მავ ლენინი“.

ჩვე უფრო, ჩვე უფრო...

ენობილი პირობი მხარის ჩინ-
პი პიპაპროვის სახელა მონაწილის
დამოკარბილი რაპაპლიაიან მონ-
პილა მონსაპაპაპის პიპაპობი. სა-
ხელაპაპაპაპი მავაპაპა მონილია.
თი პაპაპი პაპა ჩინიპი პიპაპობი.
პაპაპობი მთაპაპობი ამ მონი-
პაპა.

„ამ რამდენიმე ხნის წინათ მაჩვენეს
ვიეტნამში ვახლდი, სადაც იგი თვე-
მჭერი გემებს აწმენდა. ვიეტნამელებმა
ჩემზე საუკეთესო მთაბეჭდილება დატო-
ვეს. მართალია, მათ მუშაობა ძველ პი-
რობებში უხდებოდა, მაგრამ ეს როდი
უშლით ხელს, რომ კარგი ადამიანები
იყვნენ.“

ისინი ძალიან ემადლიერებოდნენ მა-
მაჩემს დახმარებისათვის.

მართალია, მას შემდეგ ამერიკელებმა
იქაურობა დაბობეს, ნავსადგურები და-
ნადმეს, მაგრამ არა უმაგს, მალე კვლავ
აღდგება ყველაფერი, კეთილი ნების
ადამიანების დახმარების ხელს გაუწვდი-
ან გემი ვიეტნამელებს. — მანფრედი“.

რეინჰარდი კი წერდა:

„მე ხშირად ვფიქრობ ჩემს პროფესი-
აზე, მინდა როსტოკის სასტუმროს კელ-
ნერი გამოვიდე. შესაძლებს უკვე მივე-
ლახარაჟე ამის შესახებ, მიმოხედვა თრ-
ნახეგარ წელიწადს სწავლა ტექნიკურში,
ხოლო მერე სამ წელიწადს უნდა ვის-
წავლი საკავტრონოში საქმე, მხოლოდ
შემდეგ ავიღებ შეფუზარეულის დიპ-

ლომს და შეიძლება მთავარი კელნერიც
გავხდე. ჩემს მიზანს აუცილებლად მი-
ვალწვე...“

„რა გზას ავირჩევ ცხოვრებაში? —
იჭერებოდა ვინფრედი — ათი კლასის
დამთავრების შემდეგ მინდა წვივის სა-
გამომცემლო საქმეს მოვკიდო ხელი. ჩა-
ვადარებ გამოსაშვებ გამოცდებს, ალბათ
ერთი საშინაო და შემდეგ სწავლას
განვაგრძობ, ჩემი პროფესიით ადამიან-
ებისა და ხალხს მოვუტან სარგებლო-
ბას...“

„სამ წელიწადს ვიმსახურებ სახალხო
არჩიამილი ჯარისკაცად. მიყვარს ჩემი სო-
ციალისტური სამშობლო. ამიტომ დირ-
ეკულად უნდა დავიცვა იგი. — ვოლ-
ფგანგი“.

„ხანდახან ვფიქრობ ვიეტნამზე. იქა-
ურ ამბებზე, რითი შემიძლია მივეხმარო
ვიეტნამელებს? ყველაზე კარგი იქნე-
ბა, ფული შემეგროვებინა, იქაურ ჩემს
თანატოლებს გამოადგებოდათ, მაგრამ
მე რომ ჯერ არ ვმუშაობ არსად? — ერ-
პარდი“.

„ქიმიის საკონტროლო წერისათვის
წინდაწინ გავამზადე „შპარგალკა“, მას-
წავლებულმა შეამოწმა ყველა მერხი,
ჩემიც, რა თქმა უნდა. „შპარგალკა“ მა-
შინვე თავით მოხვდა. გამიწყრა. მარ-
თლაც თავი მომიჭრა.“

მე ხომ შევეცადე მასწავლებელი მო-
მეტყუებინა... — კლას-პეტერი“.

„ვცხოვრობ იმისთვის, რომ ჩემი მო-
ბლების საქმე განვაგრძო. მათ ცოტა

ოფლი როდი დავჯარეს იმისათვის,
რომ წესიერად აღვეზარდი. ახლა ყვე-
ლანაირად უზრუნველყოფილი ვარ, არა-
ფერი მაკლია, მაგრამ სკოლაში ხანდა-
ხან მიიწვ ვიღებ არადაპაკმაყოფილე-
ბულ ნიშნებს. ესე იგი, გამოდის, რომ
იმედს ვერ ვამართლებ, ცოტას სარგებ-
ლობა მომაქვს ქვეყნისათვის, ხალხი-
სათვის... — რუდოლფი“.

ბავშვების წერილებს უპასუხა ადრე-
სატმა, მწერალმა ჩინგვოს აიტატოტმა.
აი მისი პასუხი:

— ძვირფასო გოგონებო და ბიჭებო!
თქვენთან მიღებულმა ოცდარბა წე-
რილმა ძალზე გაამახარა და ამავე დროს
ერთგვარად დამაოქტია კიდევ — და-
მერწმუნებით აღბაა, რომ ერთბაშად
ოცდარბ წერილზე პასუხის გაცემა არც
ისე ადვილი იქნებოდა ჩემთვის, ამიტომ
მაც გწერთ ერთ დიდ წერილს, სადაც
შევეცდები ყველა თქვენს შეკითხვას
გაეცე პასუხი.

ჩემთვის ფრიად სასიამოვნოა რომ ჩე-
მი მოხირობა „აქლემის თვლი“ შე-
ტანილია ვერმანულ სასკოლო სახელმ-
ღანელოში, იგი ალბათ ერთგვარად გა-
გაცნობთ ყირგიზ ხალხის ცხოვრებას.
სასიამოვნოა ისიც, რომ თქვენ იგი მოგ-
წონებთ, მაგრამ ყველაზე საინტერესო
ჩემთვის, როგორც მწერლისათვის, მა-
ნიც ეს არის, რომ თქვენ იწერებთ
თქვენს ცხოვრებაზე, საკუთარ ფიქრებსა
და მიზნებზე, ერთი სიტყვით, იმზე

„თუ რაზე ფიქრობთ და რას ვსწრაფობთ“.

მართლაც საინტერესოა, „რას ფიქრობთ და რას ვსწრაფობთ“ ადამიანები? ამ კითხვით შემოდის ცხოვრებაში ყოველი ახალი თაობა. როგორც თქვენი წერილებიდან გავიგე, ყოველი თქვენგანი ცხოვრებაში რაღაც თავისთვის საინტერესოს პოულობს და მზად არის შეიღოს მინდომებით ემსახუროს არჩეულ სფეროს.

ოქდარი პიროვნება, ოცდარი ხასიათი და აქედნევი განსაკუთრებული შეხედულება იმის შესახებ, თუ რა უნდა აკეთოს ადამიანებმა ხალხის კეთილდღეობისათვის, ადამიანების ბუნებრივებისათვის. თქვენი შეხედულებები შესაძლოა ყოვლისმომცველი და სრულყოფილი ვერ იყოს, მაგრამ, რაც შეიძლება, ისინი თავისთავად, ბუნებრივად არიან. შეიძლება რომელიმე თქვენგანს არ დაეიანხმოს კაცი, მაგრამ თავისებურად იქნებ ყველანაირ მართლები იყოთ. ხოლო ერთად აღებული ეს ოცდარი აზრი უკვე რაღაცს ნიშნავს, რაღაცას კი არა, იგი ყოვლისმომცველი და ანგარიშგასაწყება ყველასათვის. ამ ერთად აღებული ოცდარი აზრში მოცემულია დღევანდელი ცივილიზებული ადამიანის მისწრაფება, დამოკიდებულება ცხოვრებისადმი, შეხედულებანი სხვადასხვა საკითხზე.

მაგრამ თქვენს წერილებში გამოთქმულმა ზოგიერთმა მოსაზრებამ ღრმად ამაღელვა, და თქვენს იმ შეხედულებებს მცე მინდა შევუერთო ჩემი თვალსაზრისი აზრითვე საკითხებზე.

თქვენ წერთ — „ჩვენ ახლა დაახლოებით იმ საკანონო ვარტ, რა ხნისა თქვენ იყავით, როცა პატრულური გერმანია დაესხა თავს სამეფოთა კავშირსო“. მართალი ხართ, იმ დროს მე სკოლაში ვსწავლობდი თქვენსავით. მეურისთვის, მხედველობაში მყავს ახალგაზრდები, ალბათ წარმოდგენილიც არის, რა თავზარადელი, უხედურების მოძებნი იყო ეს ომი ადამიანებისათვის, რა ძნელმეღობა გადაიტანა სამეფოთა ხალხმა, რა

მსხვერპლი გაიღო თითოეულმა ოჯახმა, რათა ბოლოს და ბოლოს სიმართლეს გაემარჯვა, მზე და სინათლე დაეცვიოდა დედებოცე დედამიწაზე, საბოლოოდ განადგურებულიყო ფაშისტური წყობილება გერმანიაში.

მტრისადმი სიძულვილი იმდენად ღრმა და ძლიერი იყო, რომ ჩვენ, ყმაწვილებმა ბავშვური გულბრწყინობით გადავაწყვიტეთ უარი გვეთქვა სკოლაში გერმანული ენის სწავლაზე. ამა შემდეგ კი მეფეთრა იმეპადა, რომ რაღაცნიმე ათეული წლის მერე გერმანული ბავშვობისაგან წერილობს მივიღებდი, სადაც ასეთი სიტყვები იქნებოდა: „ჩვენ მალდობელი ვართ თქვენი, ქვეყნად შევიღობისა და თავისუფლების დამკვიდრებისათვის“.

თქვენთვისაც და ჩვენთვისაც ეს დიდად მნიშვნელოვანი მოვლენაა. სწორედ ამ სიტყვებშია მოცემული ის დიდი აზრი, რომელსაც ეწირებოდნენ იმეპადა ჩვენი მამა-პაპანი, მილიონობით ადამიანი. დახმ, ჩვენმა ძმებმა და დემმა გააყვეს ყველაფერი იმისათვის, რომ მომდევნო თაობებს, ჩვენ თავისუფლებით გვეცხოვრა, მშვიდობა გვემოცა. მას შემდეგ რულები გავიდა, ახალ-ახალი თაობები ცვლიდნენ ერთმანეთს, ახლა კი თქვენი ჯრდის დადება, და აი ამიერიდან სწორედ თქვენზე იქნება დამოკიდებული ქვეყნის ბედ-იღბალი, თქვენს ჭკუასა და გონებაზე, თქვენს მოქმედებაზე.

თქვენი წერილების წაკითხვის შემდეგ თვალწინ წარმომიდგა ახალი, სოციალისტური გერმანია მთელი თავისი დღევანდლობით. აგრეთვე კიდევ უფრო მძაფრად ვიგრძენი, რომ არ სრებობს დედამიწაზე ისეთი ძალა, რასაც ჩვენი ძმობისა და მეგობრობის, სოციალისტური კავშირის დაწერვა შეეძლოს. და მე ვფიქრობდი იმაზე, თუ რა ძნელად მოილოებდა მშვიდობა და თავისუფლება, და რა ძვირფასია იგი ყოველი ერისათვის დედამიწაზე.

ჩემთვის გასაცეხია თქვენი წუხილი

ვიტანაში მომხდარი სისხლიანი ამებების გამო, რაც ამ თავისუფლების მოყვარე ხალხს ამერიკელებმა დაატყვებეს თავს. თქვენი სული სუფთა და ვიკირია და მძაფრად განიცდიოთ ყოველზე იმ საშინელებას, რაც უმდაზარეულად ამიანებს დაატყვეს მომხდარებმა, ადამიანებს, რომლებიც გმირულად იცავდნენ თავიანთ ქვეყანას დაპყრობებისაგან. წითელი მელნი, რუსული სიტყვებით გამოხატული თქვენი აღფრთობა იმ ამბების გამო, რაც ვიეტნამში ხდებოდა. „ბოლო მოველოთ შეგებთას ვიტანა-შიო“ — წერთ თქვენ. ეს ხომ ჩვენი საერთო სურვილია, საერთო მისწრაფება და ადამიანური თანაგრძობაა, ჩვენი საერთო მიზნობაა ამერიკელი აგრესორებისადმი.

მანფრედ იწერება, რომ იგი მამასთან ერთად იყო ვიტანაში. მისი მამა იქ თევზმჭერ გემებს აწეებდა. ახლა იქ ყველაფერი დაბომბილია, ნავსადგომები დაზარტულიაო. „დიდი ხანი დასწყობდნენ მას აღდგენასა და მწყობრს ჩაყენებს“ — კითხულობს იგი თავის წერილში.

მარტო ნავსადგურები და გემები რომ იყოს დაზარტული, მაშინ რა უჭირდა! ანტიკვლ აგრესორთა ბარბაროსობამ ყოველგვარ სასუფარს გადააჭარბა. მიხსი შედარება შეიძლება მთრე მსოფლიო ომის დროს ჩადენილი პიტლურტელთა დანაშაულობებთან. მაგრამ თუ ბომბოლია, რომ ბორტება აღრე თუ გვიან მარცხდება.

ჩემი მეგობრობით, ჩვენ ვცხოვრობთ რთული ვითარებაში, როცა გაფორტებული ბრძოლა მიმდინარეობს გერუნოსა და შეიმოქმედების ძალებს შორის. მოწინავე ძალების გამარჯვებას დიდად უწყობს ხელს სეტყავი, სამართლისმოყვარე ადამიანების სულისმიერი ამოძახილი და ყვირა, რომელიც თქვენი წერილობიდან გაისმის.

მოურათ ამ ხმას, გაუფორტილიდით და გაძლიერეთ იგი!

ბამ-ბარა-ბამ-ბამ!
ბრახუნობს ვინ?
ბუმ-ბარა-ბუმ-ბუმ!
გაკვირის ვინ?
იქნებ დღოთა
უსარზარნი
ყველის რომ დავგვა
უცხად თავზარი.
— არა! —
იციინს სალიის მამა —
ასეთი შიში
შეგფერით განა?
ეს ჩემი ბიჭი
ბრუნდება სახლში.

ა ა ზ ი ქ ა დ ი რ ი ა
ჯან არა!
ამაყად მოდის
შინისკენ ბავშვი.
რადგანაც შეტბა
ბრახუნით ყუთი —
მამსადამე
მიიღო — ხუთი!

ვინ არის?
რა არის?

სად ვარ?
ჩუმა! იატაკის ქვეშ
ხომ არ ხტის თავი,
იქნებ ზუზუნებს
კრახანა ვი?
იქნებ სულად თხას
ასტყვობდა თავი?
— არა! —
თავს აქნევეს

სალის დედა —
ამჯერად წავსა
ყველა ბედას.
ჩემი ბიჭუნა!
ბრუნდება სახლში.
მოიპარება
შინისკენ ბავშვი.
მე და მამამისს
გაკვირნდა დარდი.
კარზე ბრახუნით
არ შეტბა საკამი?
მამსადამე
მიიღო სამი!

თითქონი ვაჭარობის გიჭკა ქალაქი

გვ. 333-340

ფესვად ქვირილობა სახლისძმულ ქვე — კანადი. მკაცრი და მუქ-რადიკალი ვაჭარობის დროს მათს, რომ თავს დასობინებენ.

მის სწორად შერეული — ხელ-თანამაობა შედგება. კანადი ვაჭარობა, გენდერობა მათი სახლი და ფარობა ქალაქში ასე მოიქცა. მღვწე მათი სახლის ადგილმდებარე და ღვთის, რადის დასწრებდა ხელ-თანამაობა.

სკოლისმართის მრჩევლები შუარა სათანადოდ რიგით დაეყვით თავი მოსალოტელი უბედურებისაგან; დიდ-ბანა იყნავეს, მკაცრად ვერ შეთანხმებენ.

ამ დროს მათთან შეიჭრა ციცივი ამ-ხედრებული, ძელმანებში რატული პა-რისა ბიჭი.

— რა ვინაღ შენ რომ ვერ მხევი მარ და არ შეიძლება რაიმე გვიანსერი მხედის მოქცევა. — უბრალო მამ ბიჭი არ შეიჭრავდა და უბრალო:

— კაცი, რომელმაც არ იცის, სავ-დადგამ იერა, არ უნდა მართავდეს სახელმწიფოს.

სკოლის, სობრისთანაც ვაჭარობდა და მისთან თავდები დაეყვით. მკაცრად საქმეში უბედურების ჩატოვებ.

— თქვენს უბედურებებსაც, ვაჭარ-ობის დევი ანდას. პირობება მკე-რია, ხოლო გევა — შევობაობა, შევ-რადეს ბიჭი.

მამის ბიჭი შეიჭრავდა.

მამის ბიჭს ვაჭარობდა თქვა: — ვაჭარობაში ვაჭარი ხანთან შე-სულად, მხოლოდ ვაჭარობა უფროსე მართალი აქვთა და უფროსე უბრალო-ბა.

მთავს ბიჭს ყველაზე მართალი აქვო-მა და ყველაზე უბრალო თან და ისე ვა-ჭარობა ვაჭარობს.

ბიჭი ვაჭარობს აქვთობი მადგა, თან თან მიიქცავდა. შევიდა ეხონი. მამი ვა-ჭარობდა და მისთანაც შევიდა:

— ვინ ვაჭარობდა ვაჭარობდა?

— მე სკოლისმართის სამართან ვარ, — უბრალო მამ.

მამს ვაჭარობდა.

— ვა მკაცრად, სწავლას სან-ნობი უფრო ღირსეული მოქალაქე არ მოიჭრებოდა?

— ჩემი მართანებელი, — უბრალო ბიჭს, — თუ ვაჭარობს დიდთან ვაჭარობს, იმ აქვთობი და უბრალო. ის ვაჭარობს დიდთან ჩვენს ქალაქში.

აქ ბიჭი სამთავრო აქვთობდა და წა-რეკვინა იგი მამს.

მამი მხოლოდ ვაჭარობდა:

— მე ვაჭარობდი, — დაიბრალო მამ, — სწავლას მართალი არ ნი-თავდებოდა, უფრო სატოვებელი ქალა-რისთან ვაჭარობდი.

— მამობი ჩემი, თუ ვაჭარი ვაჭარ-ობდა ვაჭარობს მანდასებულს, იმ ამ წყურისთან თან მართანობი.

ბიჭის იტანებასეულობაში ვაჭარობ-ს.

— მამობი და ვაჭარობი ვაჭარობს, — უბრალო მამს მამს, — მე შენ და-ვაჭარობდა, ადგი, რაც ვინდა.

— მამობი იტანდა მამს, რაიმე ჩემი აქვთობის გევა ვაჭარობდა, — უბრა-ლო ბიჭს.

მამს ვაჭარობდა და თანამართის ნიწვე-თავი დაეჭრა, მამს ბიჭს დაეჭრა აქ-ვთობი, დაჭრა მამს გევა დაეჭრა ვაჭარ-ობის თანამართის ვაჭარობდა და ადგილმდებარე ქალაქი შეიჭრ-ვით ვაჭარობდა.

— მე ვაჭარობდა ბიჭს თავისი გევისა და მოიჭრებების წყალობით მშობლიური ქალაქი.

ყარეობა 1933

ყარეობა მართალი, მართალი ადგილი ვაჭარობდა, უბრალო და ადგილი მღვწე უბრალო იტანდა...

კარგად იტანდა და ცხარეობდა მღვწე ვაჭარობდა, დროს საკლასო ჩვეულებს უფროსი ადგილი ვაჭარობდა.

ყარეობა რაც რა მამ მღვწე ამოვი ვაჭარობდა, მკაცრად რაიმე მღვწე ვაჭარობდა ვაჭარობდა მათთან სხვადასხვა წვეთობი დაეჭრა...

თუ ვაჭარობდა იტანდა სტან-მართალი, მომხდელი ყარეობა უფროსი ვაჭარობდა და მხოლოდ...

წვეთობი ვაჭარობდა, თან სტან-მართალი ვაჭარობდა ვაჭარობდა ვაჭარობდა.

გვ. 333-340

გვ. 333-340

ვინ ვინაღ ვაჭარობდა მართალი, მართალი იტანდა, თანამართ და მართანობი მართანობი ვაჭარობდა.

თან ვინაღ ვაჭარობდა მართალი, მართალი იტანდა, თანამართ და მართანობი მართანობი ვაჭარობდა.

1933

გარეთ ციოდა. სახე წამოუჭარხარა აბიშს, თითქოს ქინკრით დაესუსხა ვილიაცამო... ამონასუთქი ზაერში ორთქლის ჰველად იქცეოდა. ქელს კი ცოკარდასთან ჰიხრლი მოედო...

თბილად ჩაცმული იყო. შინ თბილ საუზმესაც შეეძქა და ახლა სულაც არ გინძობდა სიცოცხეს.

სრულების ქნევით კისერწარბეჭელებული გარბოდა მოლიბუღ ქუჩაში. ყინული სარკესავით კრიალებდა. ციგურები ხრშიალით კვეთდნენ ყინულს, და ეს ნაცნობი ხმა შინაგანი სიხარულითა და ბედნიერებით აღავსებდა. მის სულ გადააფიქვდა სამეცადინოდ წასვლა, ბებიას რომ ასე გულიანად შეჰპირდა სახლში.

„რა უნდა ვაეთო სტალიონზე? ხელ ამხანაგები თუ შეგვიტოვებია, რატომ არ მოხვედით, ვერცყვი, ბებია ამ არ გამომიშვა-მეთქი“. — გაიფიქრა უცბად აბიშმა.

იგი ტროტუარზე მისრიალებდა. ხანდახან ისე ახლოს ჩაუქროლებდა გამწველ-გამომვლელთ, რომ ისინი შემწინებულნი აქეთ-იქით აწყდებოდნენ, გვერდზე გაეცლებოდნენ, გზას უთმობდნენ.

— ეი, შენ, ტროტუარზე სრიალი ვის გაუგონია, — დაუძახა ერთმა ახალგაზრდა ქალმა.

აბიში არც კი შეჩერებულა, ექიდნურად გადახედა იმ ქალს, თითქოს უნდოდა ეთქვა — „აბა ერთი სცადე, იქნება დამეწიო?“ და გზა განაგრძო.

— თავხედი... — ჩაილაპარაკა იმ ქალმა თავისთვის და ქუჩაში შეუხვიდა.

აბიში კი მიქროდა. არავინ და არაფერი ედარდებოდა ამ ქვეყანაზე. უკვე ოფლში გაიხვითქა კიდევ, მაგრამ ტემში მაინც არ შეუწეღებია.

ბოლოს ტროტუარიდან ჩამოხტა და ახლა შუა ქუჩაში გასრიალდა.

წინაღლით მოთოვა მაგრამ ამ ხნის განმავლობაში გადნა და მერე ძლიერი სიცივისაგან გაიყინა კიდევ. და აი ახლა ეს ყინული შავად ზიზზიმებდა მის ფეხქვეშ.

უცბად ახლო მომავალი მანქანის საყვირის ხმა შემოესმა. აბიშმა უცრად მისი გადასწრება მოიწადინა. მძღოლმა თვალები დააყურა, და-

ამუხრუტეა მანქანა, მართალია, უკვე თვლებმა ტრიალი შეწყვიტეს, მაგრამ ახლა ყინულზე გაცურდნენ, მანქანა რამდენიმე მეტრზე ტროტუარის ძვირესთან გაჩერდა.

— მოდი შენ აქა! — დაუძახა აბინიდან გამოსულმა მოფერმა აბიშს. მაგრამ აბიშს არც კი მიუხედავს მისკენ. მაშინ მძღოლი მანქანაში ჩაჯდა, ძრავა ჩართო და მუქარით დაედევნა ყმაწვილს.

აბიში თავისი გზით მიდიოდა. შოფრისათვის არც ამჯერად მიუქცევია ყურადღება.

მაღე გაჩერებასთან ყვითელი ავტობუსი მოვიდა, ხალხი აიყვანა და ნელ-ნელა დაიძრა ადგილიდან. აბიში უკან დაედევნა ავტობუსს, მაგრამ იგრძნო, რომ ავტობუსი ასწრებდა და გადააწყვიტა, უკან ჩამოკიდებოდა მანქანას. ასეც მოიქცა.

მაღე ავტობუსმა სვლას თანდათან უმატა. ბიჭს სიამოვნებას ანიჭებდა ეს და სიხარულისაგან ცმუკავდა. გზაჯვარედინს რომ მიუახლოვდნენ, მილიციელის სასტვენის ცხმა გამოარკვია. წესრიგის დამცველი ხელის ქნევით ანიშნებდა, ჩამოშორებოდა ავტობუსს. პირველად აბიშს შეეშინდა, მაგრამ კარგა მანძილზე რომ გასცადა ავტობუსი მილიციელს, დამშვიდდა და ღობილი გაუჭრა სახეზე.

— ასე, ბიძაჩემო, ახლა მგლის მუხლად რომ გამოიბა, მაინც ვერ დამეწევი...

უცბად ამ დროს, თითქოს ვიღაცამ სარმა გამოსლო ფეხებშიო, ეცურებ წაიქა. სინამდვილეში სარმა არავის გამოუღია, ის იყო, ციგურები თოვლის ორმოში ჩაფლუნენ და ახლა ხელებით ავტობუსს ჩაიწვებულნი მოკვეთილივით მიათრევდა ყინულზე უკან გაფრთხილ ფეხებს. რამდენიც ეცადა, გერაფრით ვერ წამოიშარათა წელში. ავტობუსს სწრაფად გარბოდა და ბიჭი ფეხის მოხანცვლებას ვეღარ ასწრებდა, რომ როგორმე წამომდგარიყო.

ქვეყნი

გოლუენე კოსიგაკოვი

მახტავი შადიანი მამაკახაძე.

მომთხრობა

— აბიშ, გენცვალე, საით მიგეჩქარება? — ჰკითხა ქიორა ბიჭუნის ბებიაშისმა და ცნობისმოყვარე მზერა შეავლო — დაგესვენა მაინც, თანაც დღეს ხომ კვირაა, სკოლიდან თავისუფალი ხარ...

— საციგურაოზე უნდა მივიდე, მეცადინეობა გვაქვს...

— კარგი, როგორც გინდა, წადი, ოღონდ ფრთხილად იყავი, არ წაიქციე. მეცადინეობის შემდეგ შინ მოცუნსუღლი, იმდღევანდელივით არ შერჩე საღმდე, გააგე?

— გაიფიქ, ბებო...

მან თეთრი სვიტერი გადაიცვა, ქაშარი შემოიჭირა, ქელს დასტაცა ხელი, ციგურები ფეხზე მორიგო და ქუჩაში გავიდა.

ამ ნომერში დაბეჭდილი უნივერსალური პროზაული მამაკახაძე ა. ხარაიანაძე.

ავტობუსის მყუჩიდან გამონაბოლქვი მყარო ბოლი პირდაპირ სახეში სცემდა და სუნთქვის უტრავდა. აბიშმა თვალები გაღმორკარკრა...

მოტოციკლმა ვაზა გადაუტრა ავტობუსს, მილიციელმა მძღოლს ანიშნა, გაეჩერებინა მანქანა. შოფერი მყისვე დაემორჩილა მილიციელს. კაბინიდან გადმოვიდა და გოაცემული მთიანერდა წესრიგის დამცველი.

— რა მოხდა, ამხანაგო სერჯანტო?

— მან კი არაფერი უპასუხა. ავტობუსს შეემოუარა და მანქანის უკან გაუჩინარდა.

— ხომ არაფერი მოხდა ისეთი? — შეეშინდა შოფერს, — ნუთუ ვინმე გავიტანე? — იგი უკან გასევა მილიციელს.

სერჯანტმა მკლავებში ჩაჰკიდა ხელი აბიშს და ფეხზე წამოაყენა.

— ოჰ, შე ონავარო, ხომ არაფერი იტყინე?

თუ არა? — საყვედურის ცილოთ მიმართა მძღოლს სერჯანტმა.

— ეტყობა, ძრავის ხმაურში ვერ გავიგონე... ბოლიშ ვიხილ თქვენთან...

სერჯანტმა ბავშვს დახედა: — არაფერია ისეთი, შეგიძლიათ წახვიდეთ... — მიმართა მერე გოაცემულ შოფერს.

— გამაღობთ, ნახვამდის, ამხანაგო სერჯანტო!

სერჯანტმა აბიში გზის ნაპირზე გადაიყვანა.

გამკლავებში შემოვიხვივნენ მთ. ზოგს ებრალებოდა ბიჭი, ზოგი კი, პირიქით, კიცხავდა უგვანო საქციელისათვის. სხვები არაფერს ამბობდნენ, უბრალოდ გოაცემული თვალებით დასწერებოდნენ. აბიშს სირცხვილისაგან აღმური მოედო სახეზე. თვალს ვერ უსწორებდა ხალხს, თანაც ცალი ფეხსაცმელი ციგური-

თამაშს... გაიგე? სხვა დროს უარესად არ დამთავრდეს.

— გასაგებია... — დაეთანხმა აბიში და თავი დანაშავედ დახარა. ამ დროს სტალიონიდან დაბრუნებული ამხანაგებიც გამოჩნდნენ. აბიშმა თავი ჩაქინდრა. არ უნდოდა მათ სჩვენებოდა, მაგრამ წინ მომავალმა მინჯ იცნეს იგი.

— ჰეი, აბიშ, რას აკეთებ აქა? — ერთი მათგანი აბიშთან მივიდა — მა, მატყუარავ, სად არის შენი გუშინდელი დაპირება? აკი შეეთანხმდით, რომ...

ქერა ბიჭუნას სათქმელი პირზე გაეყინა. მან ახალა შენიშნა, რომ აბიშის საქმე რაღაც კარგად ვერ იყო. იგი მეგობრის გვერდით, თოვლზე ჩამოქდა.

— მოიცა, რა მოვივია?... აბიშს სცხვენოდა ამხანაგებისა, მან მალულად შეიმშრალა თვალზე მომდგარი ცრემლი. თვალები დახარა ძირს, სახე გაუფიორდა.

შეშინებულ და შეცოცნულ აბიშს ენა ჩაუვარდა. ვერაფერი უპასუხა.

— ეჰ, შე მუხლმკვდარო, მაინც როგორ აღმოჩნდი აქა? — შეეკითხა გოაცემული შოფერი, — გაჩერებახე, ვიდრე ადგილიდან დავიძვრებოდი, რამდენჯერმე გამაფროხილებელი სიგნალი მივეცი.

— ყველაფერი ასე იყო, ამხანაგო, ოღონდ მე რომ დავისტყინე, იმას რატომ არ მოაქციეთ ყურადღება? მანქანა უნდა გავეჩერებინათ

ანად დაკარგოდა, ქუდიც ქარმა მოსტაცა. ორივე მუხლისთავი, თითები და იდაყვები გადატყაოდა ყინულზე ხახუნისაგან... ახალა იგრძნო მწარე ტკივილი... ცოტაც რომ ერთის იმ ავტობუსს, ადვილი შესაძლებელი იყო თავი გაეტეხა, მიმედ დაშავებულყოფი...

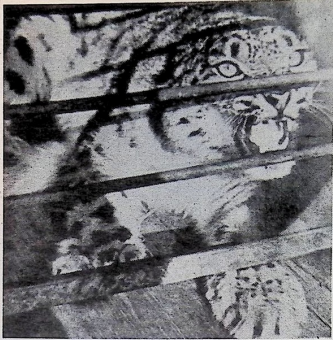
— აი, ცელობამ რა მოვიტანა... — უთხრა მას სერჯანტმა, — გირჩევნია თავი გაანებო ქუჩაში ხეტოვასა და

სერჯანტმა ბიჭებს უამბო ყველაფერი, რაც მოხდა.

— ახლა კი მიხედეთ მას, გარკვევით თავის დანაშაულში, მის შრომულესაც უთხარით, რაც მოხდა, გასაგებია? — მიმართა მან ბავშვებს.

— გასაგებია! — ერთხმად მიძახეს ბავშვებმა — დიდი მადლობა დანაშარბისათვის...

ამხანაგების მწრუნველობით გულისტყუებულ აბიშს მღელვარებისაგან ბეროლი წასკდა...

ლიც ყველზე ება, შიშობაჲს ვართმაჲდ ძალიან წყვილია მკვე-
მწიწმია.

აბღრახმანოვი კი ღამის ხახაში სწრიდა მხეცს თითებს და
გვიჩვენებდა ნაფანგისაგან დაჩეჩქვილ მის ილიან მარჯვენა
თათს და ამბობდა:

— იცი, კინაღამ არ გაგვეცქვა...

ეუკუერდით ჯიქს და ვინახაროდა, რომ ადვილსევე მი-
უესწარიტ მას: ფრუნეს წოზარკში, შეცდომით გავუგოთ —
პრეველსკში ჯიქი დაუჭერიათო. სინამდვილეში კი იგი სა-
რი-ჯას საწვლარზე, ილინიკისა და ხან-ტენბერის პიკის მას-
ლობლად პატარა დასახლება ჯაილამაში იმყოფებოდა. იქამ-
დე მისვლა არც ისე იოლი იყო — გზა ხან თეთრწყვიან
ჩონ-აშუს ოთხი ათას მეტროვან გადასასვლელს ესლართუ
ბოდა, ხან მდინარე ილინიკის ციყაბო ნაპირებს შეუყვებოდა.
თოვლი აქ თითქმის არ იცის და ზამთრის სუსხსა და საფხე-
ლის მცხუნვარებაში ნიადაგ ტყის იშვიათი სურენილ დგას...

ყირგიზეთის ტიან-შანი თავისი დიდებული, ველორი შე-
მიგარებით, ჯიხვებისა და მათი მუდმივი თანამეზავრების —
თოვლის ჯიქების უტყვი სამეფოა. იგი დღემამწავს ერთად-
ერთი ადგილია, სადაც ეს იშვიათი მუჭუმეწოვრები — თოვლის
ჯიქები შემორჩენილან. საერთაშორისო აუქციონზე ტყეულად
არ იძლევიან სპილოს, წყვილ ასეთ მცვენი!

... ჩვენი აბღრახმანოვა ნება მოგვცა შორიდან გაგვეცნო
მისი ტყვე, შემდეგ კი, აღმოსავლური წესის თანახმად, იუ-
რტიში მიგვიბარებია. ვისცხდით ჯუჯიმებზე, ესვამით ართმა-
ტულ ჩაის და ჩვეულების წინააღმდეგ მასპინძლისაგან ინ-
ტერეუს ვიღებდით — „ყველაფერი ჯიქის შესახებ“.

— დაჯერს თხას და სისხლსა სწოვს, ხორცს ცოტათოდნს
თუ შეჭება. ნარჩენ ლეშს არასოდეს უბრუნებდა. მივიჩ მარტო
თილთ-თილი ხორცი, რომ ნისნლი გამოსწოვოს. მსხვერპლს
კი ადვილად შოულობს, ოც მეტრზე სტეპა და ყველაზე ფი-
ცხელ ცხენზე სწრაფად დარბის. საკბილოს არ გაპოვებდა,
ხეზე გაინაბებდა და პირდაპირ თავსე დაახტებდა. აღამიანის
სუბი სალუც არ ამინებს, უბრალოდ არც კი იცნობს მას. ისეთ
ადგილებში ცხოვრობს, სადაც აღამიანი არ გაიჭაჭანებს. ამი-
ტომ უწყვეტია, ესერი და არც კი გაიქცევა. კაცს თავს არც
ესხმის, თუ პირველმა თვითონ არ დაჭრა იგი.

ჩვენი აბღრახმანოვი ნამდვილად არა ჰგავს იმ მონად-
რებს, რომელთაც აგრერიგად უყვართ „გაბუქვა“ და „გადამ-
ლაშება“. ის თანამბარი, მშვიდი ხმით და თანაც დაუფარავი
პატეისცემით ლაპარაკობს თავის ტყვეზე.

აბღრახმანოვი მონადირე და მწყემსია, ამიტომ ხუთი თი-
თითი იცნობს ამ კლდეების ყოველ ქვასა და ბზარს. მურთხი
რომ მთის ინდაურია, როჭო კი — მთის ქათამი, კურდღელი
რომ... კურდღელი რაღა სახსენებელი! მთავარი კი ის არის,
რომ ის — ჩვენი აბღრახმანოვი ცად ატყუარდინილ მწყვერ-
ლებისა და ქარაფების ნამდვილი მზრამენეულია...

... მონადირე დილით ადრე საჩქაროდ სვამს ჩაის, შემდეგ
თბილ ჩაბაში გამოსევეული შიახტება ცხენს და კლდოვანი
ციცაბოს ნაწიბს ბილიკებს შეუყვება... სადაც ცხენს გავლა
აღარ შეუძლია, ჩამოსტება და ქვეითად აგრძელებს გზას. ყო-
ველგვარი ჟანგბადისა და აღამიანსტური მოწყობილობის გა-
რეშე... აქედან იწყება ჯიქთა წვაგარენები და ბილიკები — ვიწ-
რო და დაქსაქსული...

ვინც ბალღობიდანვე ჩასწვდომია შიშველ ქვეზე აღბუქ-
დილი ნაკვალავის საიდუმლოებას, მასვე შეუძლია მათი წა-
კითხვა.

აქ მთავარია არა ის, ახალია ეს ნაფეხური თუ არა, არა-
მედ, ნატომის ტრექტორიის სწორი გამოანგარიშება და
წინა ფეხების დარტყმის წყვილობის მილიმეტრამდე სისუ-
ბიტი განსაზღვრა. სწორედ ამ წყვილტომი იწყებს მონადირე
ორბის ამობრას. გამართავს საფანეს და უჩემოდან იმავე
ლორლს ან მიწას მიაკრის, ჯიქებზე სანადირო საფანეს ყო-
ველგვარი სატყუარის გარეშე დგანენ. ჯიქისათვის მხოლოდ

ბოჯოის ჯიქი

ა. ლარბაჩივი, ა. ჯანაზიჯი

მოკლევწერიანი, ფანქარითი წერილი და გამომშრალი
ჩვენი აბღრახმანოვი ყველაზე ნაკლებად ჩამოჰკავს ჯიქებზე
მონადირე აღამიანს. ერთი შეხედვით კაცი იფიქრებს — ჯიქ-
მა ეს ერთი რომ დააცემინოს, თვალდახუტულს გააფერხნო
პაერში.

ჩვენი გამყოლი უნდოდ გვითხება ჩვენი:

— შენ რა, ჯიქი დაიჭერია?

აბღრახმანოვი სულგრძელად იღიმება, მკერდზე თითებს
იკაჭუტებს:

— აბა კატებზე ხომ არ გავისვრიდი ხელს...

მან ძველისძველი გამხმარი თითი სქლად გადახურულ
ფარეზში შეგვიყვანა, სადაც დავინახეთ ვეფხურთოლა ხალღი-
ანი მხეცი, რომელიც ნელ და ნელა ხეზე იწვა და ტანზე შემოხ-
ვეული ფოლადის წერილი მავთულით იქვე ბოძზე იყო გამობ-
მული.

ჩვენს მიახლოებაზე მხეცმა უნდოდ ასწია თავი და მზრდა-
ნებლური, გამჭოლი მზერით შეგვათვალურა. თოკი, რომე-

ერთი სატყუარე არსებობს — ეს არის მონადირის ფრთხილი და ფხიზელი მოქმედება, მისი ალღოიანობა და გინგურლობა ხაფანგის დაღმისას.

ჩვირი აბრახამანოვი ხაფანგებამდე მიღწევას მთელ დღეს უნდება. ყოველ 10-15 დღეში ერთხელ ამაწმებს მათ: სწორედ ამ შუალედში დგამს „თათს-თათში“ თოვლის ჯიქი თავის ძველ ნაკვალევზე. ამ დროს მონადირეს სადაც შემოაღამებდა, იქვე უთქვამდა.

... ეს ჯიქი ჩვირი აბრახამანოვმა და მისმა ძმამ — ჯუ-მანმა დაიჭირეს. საკმაოდ ზორბა მსხვეი გამოდგა. ჯერ კიდევ შორიდან შემოესმათ მისი გააფთრებული დინაობა. ყოველი შემთხვევისათვის თოვფები შემართეს და ფრთხილად მი-უხლოვდნენ, ჯიქი მარჯვენა ფეხით გაბმულიყო, რომელიც ხაფანგს სულ მიეჯაჯვავა და ახლა ერთ ძარღვზედა კვიდა. წუთის დაკარგვაც არ შეიძლებოდა. ჩვირმა იმარჯვა და ჯიქს თავზე ჯიქ ერთი ტომარა ჩამოაცვია, მერე მთრე. დაბრახე-ბული ჯიქი აქეთ-იქით აწევიდა თავს. მონადირეებმა ისარ-გებლეს შემთხვევით და დაიწყეს „ამოჭირვა“, მხეცს კედში ხელი სხავეს და გასწიეს. მდგომარეობა სასმი იყო: მხეცს რომ ხაფანგი გაეგლიჯა, ან დაჩეჩქილით თათი გაეაგავისუ-ლებინა, ორივე მონადირეს აღმართზე ააბრევიდა (ყოფილა შემთხვევა, როცა სამი კაციც აუბრევიდა) და იქ გაუსწორდებოდა...

ჯუშინი ჯიქს კუდით იჭერდა, პატარა, გამხდარი ჩვირია კი უკანა ფეხების შეკვრას ლაშობდა. ორი კაცი და ვეებერთელა, ხალებიანი მხეცი თოვლში

ბლაარქუნობდნენ. როგორც კი უკანა ფეხები თასმებით შე-ურეს, ჯიქმა თავზე ჩამოფხატული ტომრები მოიგლიჯა, და მონადირეებს შეტეხა, თავისუფალი თათით თოვლი მოკრატა მხოლოდ, რადგანაც ჩვირმა მისთვის ტომრის 'ხელახლა' ჩა-მოცმა მოასწრო. დაღვა ყველამდე გადაწყვეტი წაში. ჯიქი-სათვის ქერიში უნდა ეტანებოდა ხელი და ხასში ჯიქი ხა-ეჩარათ. მონადირეს ხელებმა არ უნდა უმეტყუნენ — ჩე-კირს ჯიქი უკვე „საყელითი“ ეჭირა და ლოჯებზეა ჯიქს უტარებდა. შემდეგ ჯიქი კეფზე თასმებით გაიკაჭირეს. რა-ღაც სასწაულით მთახერხეს თათებზე ბრუნების ხელთათმა-ნების წამოცმა და ამის შემდეგ აღარ გასჭირვებია ერთმა-ნეთზე მიყოლებული ყულფებით ჯიქის გაკოჭვა. შემდეგ კიდევ ერთი ტომარა ჩამოაცვეს და ფრთხილად დაიწყეს დაბლა ჩასვლა, სადაც ცხენებით დატოვეს.

ღამის სათვეში იგი სამუქსირო გვარზე დასევს, რომე-ლიც ვიღაც მოფრებმა ათხოვეს.

ამის შემდეგ მუსმოკეცილი ჩამოსდნენ ჯეჯიმებზე და კარგა ხანს ჩუმად ხერჯანდნენ ჩაის. „კარ-გია-ააა“ — ჩამარ-ცვლადნენ დროგამოშვებით და ისევ გარუმდებოდნენ...

... ვიდრე ზომაზის თანამშრომლები ჯიქს არ წაიყვანენ, ჩვირი აბრახამანოს სტუმრები არ დაეღვევა. მათში ყოველ-თვის გაოცებას გამოიწვევს უზარმაზარი ხალებიანი მხეცის 'გვერდით მონადირის გამხდარი, არასთლილური ფიგურა, სტუმრებს აცვებთ ეს შეუსაბამოა და გულში მინც სჯერათ, რომ გაავარებული ჯიქის ერთი დაქვინებაც კი ამ პატარა ჩია კაცს თვალდასტუტულს გააფრენს პაერში...

ა ბ ზ ი კ ა ლ ი რ მ ი

**წყვიპოუკიპ
კუკნიის**

დამესიზმრა ერთხელ თითქმის დაიჭირე მტრელი... რომ ჩაავლე კუდით ხელი — სხვას რას ვინაბრებდი. მაგრამ მტრელი ცად აიჭრა, მოიქცა ფრთობი, მეც თან გავყვე იმ მტრებს, ცისკენ, ძირს დავტოვეთ მთები.

ღრუბლებზე რომ აგაღწიეთ, ღრუბლებს ვსტაცე ხელი... ხელში შემჩნა ღრუბლის ფთილა, ფაფუკი და თხელი.

სხვა რა მეწმა, თავი ვანდე... ამ პაწაწა ღრუბელს... თან ვფიქრობდი: ეს რა მჭირს-თქო, ვაპ, თუ დავიღუბე. მაგრამ, არა! — ჩვენი ნელ-ნელა, მოვიწყვდით თავივე... სიმბოლიდან ჩემი სასლი და გუბურა ენახე. როგორც იქნა, როგორც იქნა, მოვალწიეთ მიწას... აღტაცების/შეძახილი მე აღობმხდა იმ წამს. ... ახლა

ღრუბლის ბალიშზე მაქვს დაყრდნობილი ხელი... ასე შემჩნა ღრუბლის ფთილა, ფაფუკი და თხელი.

**ეპიკოპაპ
კური
კასქიია**

დღემდ მითხრა: რძე დალოე. შეგვრგება ტიქა რძე. ვუპასუხე: რძეს ვერ დავლემე, ავად ვარ ჯინაზე. დღემდ ბრძანა — დაძინება!

მე კი თვალებს ვაჭყეტდი... 'ოაღობდი ძეხვი მინდა, სხვა ა: მინდა საჭმელი. დღედ როდი შეაშინა ემშაქრმა ფაფურმა. ტკილიად მითხრა: ფეხი გაწყვეს და საბანი დახსურა. ... შიმშილისგან მოიწყინა ჩემმა ნაწმა მუცელმა... ნეტავი რძე დამელია,

**პიკიპი
წყიპეპი**

ახლა ენანობ გულწრფელად. ერთხელ ღამით კახიბაი გამოვიდა გარეთ და აყვირდა: ამ წუქებში, ვინ ჩაავდო მთავარე?

გაგაგა

მონადირეები

მ ო თ ხ რ ო მ ა

მ რ ო ხ ბ ე მ ა ი ს ნ ა მ ა მ ა მ ო მ ა

ეკი-აზიდან ძაღლების ყუფა მოისმა. რამდენიმე ხნის მერე ბომბორა და მურა ძაღლები გამოჩნდნენ, ორივენი მღინარის ნაპირს მოუყვებოდნენ და რაღაცას სუნავდნენ, თითოც ნადირის ხაკვალეს მიჰყვებოდნენ.

ამ დროს მობირდაპირე ნაპირზეც შეჰყვდნენ ძაღლებმა. ეს ორი თანამომეტა ხმის გავრცელებაზე წუთით შეჩერდნენ. ბომბორა განუხ ვაღდა, მერე ლოდებს შორის ჩაჯდა და შორიდან მომდინარე ჩემს მიაყურადა. გაღმა ნაპირზე კვლავ განმორდა ძლიერი ყუფა. მწევარი წამოხტა ანდგილიდან და მდინარეს ტუნქოლით ჩაუყვა თავქვევს. მას უკან მებრტყ მძიყვა. ცოტა ხნის შემდეგ ორივენი ეკი-აზის მთაზე იყვნენ.

ის ძაღლებიც, მეორე ნაპირზე რომ ყუფდნენ, იქ დახვდნენ. ერთი მთავანი ძველსძველი, ხავსიანი ყორის ბირნი იწვა და მზად იყო სტუმრებს სცემოდა ყელში. ამათ კი, ცოტა არ იყოს, შეეშინდათ კბილდაკეცილი მასპინძლისა.

ბომბორამ და მისმა მეგობარმა იმ ძაღლთან ახლოს დასისხლიანებულ, მკვდარ მანქანს ჰკიდეს თვალი. ერთი მთავანი ყნოსვა-ყნოსვით მიუახლოვდა ნადირს, მეორე

კი უკანა ფეხებზე ჩაჯდა ენაგამომოვლებული. უკვე გვიანი საღამო იყო. ძაღლები თავ-თავისთვის იწვნენ.

დუმღოს მოეცვა იქაურობა. მხოლოდ ნაკადლის ჩხრიალი მოისმოდა შორისა-ლოდან. მისი რაკრაკი ფლეიტის ხმსა ჰგავდა რაღაცით. ათასნაირი ყვაილები ციმციმებდნენ მიხლორზე, კლდეებიდან მოვარდნილი სით ნანინას უძმლოდა მათ.

მონადირე სარდაბო გვიან დაბრუნდა შინ. ნანადირევი ზახუნები იქვე მიჩეთან მიალაგა. მერე ცხენი სარზე მიიდა და ნანადირევის გატყავებას შეუდგა. ის ძაღლი, რომელმაც მარე დიქიარა, წამოიზოზანა, ერთი გაიჭიფა, კისერი შეიბერტყა. მერე მათა კალთებს გახვდა. რამდენ მოგონებას აუძირავდა მას ეს მშობლიური წარაფები: აი, ის პირმშობი, სადაც იგი ურდლებს დასდევდა ოდესღაც...

ამსოღამში მონადირემ გაატყავა ზახუნები. ძაღლებს თითო ზახუნა ერთთ უღუფდა. მაგრამ ნაცრისფერმა მწევარმა პირ არ დააკანა მას.

— ეჰ, ჯუღლარს! შენ მსუქანი ნაჭერი თუ არ მოვარტყეს, ისე რომ ახლოს არ გაეკარები... — მონადირემ მანქს ნაფერდლები ამოაჭრა და ძაღლისკენ გაემართა. მხოლოდ ახლა ააქიცინა კული ნაცრისფერმა მწევარმა და აუჩქარებლად შეექვა ცხელ-ცხელ ნაფერდლებს...

— ერთ წულოწილს კიდევ ივარგებ, ჩემო მეგობარო, და მერე... — ნაღვლიანად წარმოთქვა მონადირემ მისი მისამართით... — დამიბერიც, ძმობილო... — მერე მანქს რბილი ხორცი ააჭრა და ისიც გადაუღო მწევარს. ხოლო ის ორი ზახუნებს უკვე შეექვა და ახლა პატრონის მიჩიერებდა თვალბნებში.

— კობილო! — დაუძახა ერთ მთავანს მონადირემ. ის ბომბორა ძაღლი ერთი ნახტომით მასთან გაჩნდა და წყბუტუნითა და კუღის ქნევით დაელოდა პატრონის ბრძანებას.

— ჩემო მწიშარო კობილოკ!... — მიმართა მას მონადირემ — დაუხი ხორცისაგან უტბად ვასუქდები და იმიტომაც თავი უნდა შევიკავოთ, აბა მოდონდოვებული და დახანტებული მგლებზე როგორღა ინადირებ ამ შემოდგომაზე? — და მან მანქს წინა ფეხები და-

გამჭრიახი აფენდი

წ ლ ა კ ა რ ი

ერთხელ სანმა უთხრა აფენდს: — ეი, აფენდი! ჩემთან ერთად სანადიროდ წამოიდი.

აფენდი დასთანხმდა. სანმა ბრძანა, მისთვის ის ჯაგლაგი ცხენი მიეცათ, ფეხებს რომ ძლივს დაათრევათ.

მთელ დღეს ინადირეს და საღამოს შინ რომ ბრუნდებოდნენ, ერთმანამ წვიმამ დაუშვა.

საუკეთესო ცხენებზე ამხედრებულმა სანმა და მისმა ჯივრებმა სწრაფად უშველეს თავს. დარჩა აფენდი თავსმამაში, როგორც არ უცაცანებდა ცხენს, მაგრამ პირუტყვი ნაბიჯსაც არ უქრატებდა. მასინ აფენდიმ რაც ზედ ეცვა გა-

იხადა და ქვეშ ამოიღო. ქალაქს რომ მიუახლოვდა, წვიმამაც გადაიღო. აფენდიმ ისევ ჩაიცვა ტანსაცმელი და ხანს გახლა.

სანმა რომ მშრალი აფენდი დაინახა, გაკვირებისაგან თვალები ჭკიტა.

— ეი, აფენდი, — დაუძახა მან, — როგორ მოახერხე მშრალად დარჩენა. ჩვენ ლამის ცხენები ამოწყვეტით სირბილით და ვიდრე შინ მოვიდოდით მანინც დასათიანად დაჯავდელით.

— ოო, ხანი, ცხენი გამოდგა შესანიშნავი. ქარზე უსწრაფესად მომაქროლებდა. გინს მხოლოდ ქალაქში მოვედი და წვიმამ როგორც კი გადაიღო, თქვენკენ გამოვიყვი.

ხანი გაოცდა, სასწრაფოდ იხმო თავისი ჯივრები და უბრძანა, ჯაგლაგი საგანგებოდ ექვებათ.

ერთხელ სანმა კვლავ მოისურვა სანადიროდ წასვლა. თითონ ჯაგლაგზე შეჯდა, აფენდი კი სხვა ცხენზე შესვა.

უყარა ძალოს გამოსაღრღნელად.
— ტუმანი!

ახლა მეორე, ნაცრისფერი მწე-
ვარი გაჩნდა მასთან.

— მოვა შემიღოვომა, მთებზე
თოვლი აზიმზიმდება, მეღვიბს
ბეწვი გაუმეგრდებათ, მაშინ
შენი დროც დადგება. ჰოდა, გა-
მოჩნდება, რა ვაკაციც ხარ. მან-
ვის ქონი კი მეღვიბის დევნისას
ვერაფერში გამოვადგება, პირი-
ქით, ხელს შეგიშლის და მეტი
არაფერი, ამიტომაც მსუქან-მსუ-
ქან ულუფაზე ჩვენც თავი უნდა
მევიკავოთ, — და მონადირემ
ბარკალი გადაუგდო მწეგარს.

მეტი მონადირე ჭულბარსის
დაწუნებულ ხაზუნას ხორცის ნა-
ჭერს დასწვდა და ცხენისკენ გას-
წია.

უნაგრიზე გადაკიდებული პალტოს ჯიბიდან ცხვირ-
სახოცი ამოიღო და გაშალა. ცხვირსახოცი გახვეული
იყო გამხმარი ფილტვი. მან ხაზუნას ხორცი რამდენსავე
აგლას დანით დასერა და ფილტვის ნაჭრები შიგ ჩა-
ალაგა.

ეს იყო მგლის ფილტვი.

ერთხანს დასცქეროდა ხორცის ნაჭრებს, მერე ხმა-
მალა დაიძახა:

— კობილეკ!

ძალი უძაღვე გაჩნდა მასთან და სახეში შეაჩერდა.
პატრონმა მარჯვენა ხელში დაიჭირა მგლის ფილტ-
ვიანი ხორცის ნაჭერი და პაერში გააქანა, ძალი აწე-
მურუნდა და რამდენჯერმე აახტა ნაჭერს, მაგრამ უშე-
დეგოდ. ბოლოს უყანა ფეხებზე შედგა. წინა ფეხებით
კი პატრონს დაეკრძოდა მკერდზე და ისე სცადა გემრი-
ელი ულუფის მოხელთება.

მაგრამ მონადირემ უყან-უყან დაიწია და კობილეკი
კვლავ ხახამხალი დარჩა, ცოტა ხნის შემდეგ მან პაერ-
ში აიაროლა ხორცის ნაჭერი, ძალი იმ მხარეს გადახ-

ტა. პაერშივე დაიჭირა ხორცი და ეგრევე გადასანსლა.
ხოლო ამ დროს ჭულბარსმა, ბებერმა გამოცდილმა
ძაღვმა, თითქოს იგრძნო რაღაცაო, ხმამაღალი ყეფა
მართო. მთებმა ექოდ დააბურთავეს მისი ხმა.

მონადირემ ხელები დაიბანა. ცხვირსახოცი თეიმშ-
რალა და კობილეკს გადახედა. მისი თვალები რალაცნა-
ირად ელვებოდნენ: თითქოს გუფებში კოცონები უგზ-
გებებინო.

ტუმანიც მიძუმქულდა მასთან.

ჭულბარსმაც წამოითრია ტანი და მიუახლოვდა. მო-
ნადირემ იგრძნო რომ მისი ძაღვები მზად იყვნენ
სანადიროდ.

მწევრვალების მხრიდან გრილი სიო უბერავდა.

ხოლო გადასასვლელებზე ბურუსი წვებოდა.

თიები მიუხმობდა მათ.

... საყელურიანი ძაღვები უყან ტოვებდნენ ნაირფე-
რად მინდვრებს და ზღაპრული მთების სიღრმეში მი-
იწევდნენ.

როცა შინ ბრუნდებოდნენ, ცა კვლავ
მოიღუშა და უარესი წვიმა დასცხო.

ჰვრა დეწი აფენდომ თავის ცხენს,
მას მიჰყვნენ ხანის ჯივითებიც. მალე
მიაღწიეს ქალაქს.

ხანი ელოდა, როდის გაფრინდებოდა
მისი ცხენი, მაგრამ ჯავლაღი ნამიჯს არ
უქაჩებდა. წვიმამ ხანს ძალა-რბილში
გაატანა. გაკირვევით მიადგა ქალაქს.
მივიდა და ხედავს რომ აფენდი არხე-
ნიად ზის და ტანსაცმელი სრულად
მშრალი აცვია.

განრისხდა ხანი და ეკითხება:

— როგორ გაბედე ჩემი გაბრწყინება!
მე შენ დაგიჯერე და წვიმამ თვებიდან
ფეხებამდე დამასველა...

აფენდიმ ეშმაკურად ჩაიციხა და უპა-
სუხა:

— ჩემო ბატონო, გაბრაზება რა სა-
ჭიროა. თქვენც ჩემსავით ტანსაცმელი
გაგუნადათ და ზედ დამუდარიაყოთ,
მანში აღარც თქვენ დასუდღებდით.

... აქიან ვილი ვასაქინია ...

ზღაპარი

ერთხელ ნადირობისას ხანმა აფენ-
დის სასაცილოდ აგდება განიზრახა და
მის ცხენს ზედა ტუჩი მოაჭრა.
აფენდიმ ეს შენიშნა და ხანის ცხენს
მალულად კული შეაკირიტა.
საღამოს შინ დაბრუნდნენ.
წესის თანახმად ხანი წინ მიდიოდა.

უცებ მოუტრიალდა აფენდის და შეკა-
ვებული ღიმილით ჰკითხა:

— ეი, აფენდი, რა აცინებს შენს
ცხენს ასე გულთანად?

— შენს ცხენს კული რომ მოსძრო-
ბია, იმაზეა ასე გადარეული, — უპა-
სუხა აფენდიმ.

მორე კორესპონდენტთა ჟურნალი № 14

ბემაჩოხობა. თამაზს

წავიციებთ შენი თანაკლასელების მიერ გულისტკივილით დაწერილი წერილი. არ ვიცი, ფრიალსან პიონერს, რომელსაც მასწავლებლები თურმე სულ კებიბი განსვენებენ, რამ დაგავიწყა, რომ შენც იმ კოლექტივის წევრი ხარ, რომლის საქმიანობაშიც შენი თანატოლები არიან ჩაბმული. შენ იმით მაგალითს უნდა უჩვენებდე არა მარტო სწავლაში, არამედ ყოველდღიურ პიონერულ ცხოვრებაშიც. უნდა იზიარებდე მათ წუხილსა თუ სიხარულს. გაიხსენე შენს მიერ „ფრიალზე“ შესწავლილი გაკვეთილი „ცოტნე დღიანი“. ცოტნეს ძველ-რბილიმ ჰქონდა გამჭდარი ხალხური სიბრძნე: „ქარგი ამხანაგე კარგი მშობის დარიაო“. თანამომეფთადმი ცოტნეს უსაზღვრო ერთგულებამ რომ დაუძინებელი მტერიც მოხიბლას! შენ კი ამხანაგებისათვის ზურგი შეგაქცევია და მათგან შორს გიჭირავს თავი. მესე ფრიალსანი ვარ. სამუსიკო სკოლაშიც ხუთებზე ვსწავლობ. მეც მიჭირს დროის „უსარგებლობა“ დაქარგვა. მაგრამ მაინც მუდამ ამხანაგების გვერდითა ვარ, ჭარბისა და მაკულატურის შეგროვებაა, ავადმყოფ ან აკადემიურად სუსტ თანაკლასელებთან მეცადინეობაა თუ სხვა პიონერული საქმიანობა. ყველაფერს ვასწავრ, რადგან მიყვარს სკოლა, ამხანაგები. მინდა შენც ახლოს იყო შენს ამხანაგებთან და მათი სიყვარულის სითო იგრძნო. მაშინ ნახავ, როგორ გალამაზდება უფრო შენი სიცოცხლის თითოეული დღე.

ხათუნა თამაჩიძე,

თბილისის მე-14 საშუალო სკოლის V კლასის მოსწავდე, მე-16 პიონერული რაზმის თავმჯდომარე.

ძიკრფასო ჩიქაქსიძე!

„აისის“ მე-10 ნომერში გამოქვეყნებული წერილი, სადაც მოთხრობილი იყო თამაზსა და მის ამხანაგებს შორის დამოკიდებულებაზე, განვიხილეთ ჩვენი რაზმის შეტრებაზე, გაგაცნობთ რაზმის ერისულოვან აზრს.

თამაზი ფრიალსანი მოსწავდე რომ არის, ეს ძალზე კარგია. მოსწავლის უპირველესი მოვალეობა ხომ სანიშნოვან სწავლაა. მაგრამ ეს იმას როდღე ნიშნავს, მხოლოდ ფრიალზე სწავლით შემოიფარგლოს და ამხანაგებისაგან, თანაკლასელებისაგან განწე გადგეს, მონაწილეობას არ იღებებს საერთო საქმეში. ასეთი მოქცევა პიონერს არ ენატიება. ეს თვითონ მისთვის არის საზიარო — თავკერძა, უმეგობრო აღამიანად გაიჩრდება და ცხოვრებაში მუდამ გარიყული იქნება. ვგმობთ თამაზის საქციელს.

მაია ფუტაბაძე,

თბილისის შ. რუსთაველის სახელობის 112-ე საშუალო სკოლის VI კლასის მოსწავდე.

ალვის ხეები და ქალაქის განაპირას წითელი აგურის სახლი. მყუდრო, უხმაურო ქუჩა. სახლის წინ სკამთან იასმინის ბუჩქი დამათობებლ სურნელებს აფრქვევს. აქ ვცხოვრობთ მე და დეიდა ლიზიკო. დეიდა ლიზიკოს ყვავილები უყვარს, ყვავილები და დუმილი, დიდი, უსასრულო დუმილი.

ეოს გასაფხულის ჯაღნსური ფუნჯი დასტყობია. ჰყვავის იასმინი და უნაურად დატყუებული თვლებით მიყურებს.

ამხანაგები მეუბნებიან, ნაღვლიანი ხარო. სრულგებობაც არა. მე დამე მიყვარს. ამ დროს მთელი ზეცა ჩნება და მთვარე მხოლოდ მე მიცინის. ღამის ლეგა ბადენე გაბლანდული ვარსკვლავები თავის დაღწევას ღამიონე დაწინწკლული კალმხებივით.

მერე მე და მთვარე ჩუმად ვსაუბრობთ.

— რაზე ფიქრობ? — მეკითხება მთვარე.

— შენზე და კიდეც...

— კიდეც?

— მსურს კინოფარსკვლავი გაგხდე.

მთვარე იცინის, მარტო მე მიცინის ასე გულსიანად მთვარე. მისი წყრიალსხმა ზარივით ჩამოსმის. მერე მელანდება, თითქოს ცისფერი, ზეცასავით გამჭვირვალე გაბა მაცვია და თმებში ბრლიანტები მიბრჭყვიალებს.

ცნობისმოყვარე ვარსკვლავები ჩემს სარკმელში მოგროვებებიან და ათასობით მოფუქუნე თვლები დაქინებთ მიყქერის. ამ დროს მთელი სამყარო ჩემი მგინია.

— უკვე გვიანაა, დაიძინე! — მეუბნება მთვარე და მერთალ ხელებს მხვევს გამოთხოვების ნიშნად.

ონვრით ვაქცევ სარკმელს ზურგს. დეიდა ლიზიკოც ამითხებუნება.

თანდათან ძილი მეუფლება და მშინავე, მოციმციმე წერტილების ზღვაში ვიძირები...

გაყვალა გონაშვილი.

თბილისის 77-ე საშუალო სკოლის X კლასის მოსწავდე.

„ბაიკალ-ამურის მაგისტრალის მშენებლებს — ჩვენი მეგობრული ხელი!“ — ასეთია ჩვენი სკოლის მ. ბუხაიძის სახელობის მე-15 პიონერული რაზმის მოწოდება.

მოწოდება მხოლოდ მოწოდებად როდი დარჩენილა. რაზემეულში გამოცხადდა კონკურსი: „ვინ უფრო მალე მიაღწევს ბაიკალს“. ამასთან დაკავშირებით, პიონერთა ოთახში ჩამოიკიდა 3147 კილომეტრის აღმნიშვნელი სიმბოლური რუკა წარწერით „საუკუნის გვიანტი ბაიკა“.

**ბაიკალ
მშენებლებს
მეგობრული
ხელი**

ამურის მაგისტრალს პიონერული რეესები“ — კონკურსის ამ პირველი მოთხოვნის განსახორციელებლად რაზმებს შორის გაიშალა შეჯიბრება: „რომელი რაზმი შეაგრო-

ვებს მეტ ჯაროს, მაკულატურას, ჯართის შეგროვებაში გაიმარჯვებენ რაზმმა, ყველაზე მეტი მაკულატურა კი მეორეკლასელმა ოქტომბრელებმა შეაგროვეს.

პიონერებმა ბამის მშენებელთა იმ ბრიგადას, რომელსაც ვალერი სუხაია ხელმძღვანელობს, ამანათები გაუგზავნეს.

ნისხან მთარაულიძე,
ჩოხატაურის რაიონის საკომპარტის საშუალო სკოლის უფროსი პიონერ-ხელმძღვანელი.

**ჩემი „საბრკოლო
ლიდავის კუთხე“**

კარგა ხანია ვაგრძობ გმირი პიონერების პორტრეტებს, მარკებს, სამკრდე ნიშნებს, წიგნებს დიდ სამშულო ომზე... ყოველთვის ამას ჩვენს ოჯახში ერთი ადგილი მივუჩინე და მას „საბრკოლო დიდების კუთხე“ დავარკვი. აქ ნასახეთ ზინა პორტრეტებს, ლიონია გოლიკოვის, მარატ კაპისის, ვალა კოტიკის, მირია ცარციოვის, ალბერტს კუმას, კირია ბაგვის,

ვალოდა დუბინინის, საშა ფილიპოვის, ლუსია გერასიმენკოს, ავგუსტა ანდრეევის, ვასია მიმოკისის, მუსია პინკუნოსისა და სხვათა ცხოვრების ამსახველ მასალებს. არტეკში დამგობრებულმა ირინე ფოკინამ გამომიგზავნა სამკრდე ნიშანი „კალუსის განსაჯისუფლების 30 წლისთავი — 1941-71“.

ჩემი „საბრკოლო დიდების კუთხის“ ძვირფასი მუნაძენია ლიონია „საუბნ-გორაზე გამართული ცხარე ბრძოლის ცოცხალი სურათი.

მაქვს შთაბეჭდილებათა წიგნი, რომელშიც უკვე გაჩნდა მნახველთა პირველი ჩანაწერები.

ნინო თათრალიაძე,
თბილისის 42-ე მათემატიკური სკოლის X კლასის მოსწავლე.

**ლაპეიჩუკი
ლაპეი**

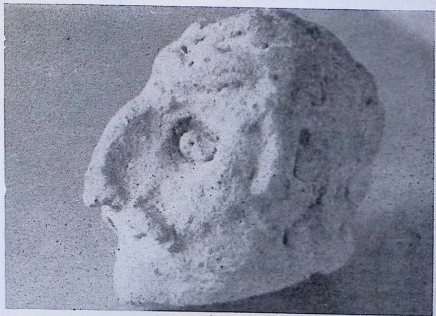
დიდად გამიხარდა, როცა ვაგივი, რომ დავჯილდოვდი საცემირო ტურისტულ ექსპედიციაში მონაწილის საგზურით.

და აი 22 მარტს ჩვენმა ტურისტულმა მატარებელმა „საქართველომ“ გეზი აიღო უკრაინის დედაქალაქ კიევისაკენ. კიევში ვნახეთ მათა სასაფლაო, სადაც განსვენებს ჩემი რაიონის მკვიდრი, საბჭოთა კავშირის გმირი ნიკოლოზ გოგინაიშვილი. ქართველმა პიონერებმა მის საფლავს მიუყარედ მშობლიური მიწა და ყვავილებით შევამკეთ. შემდეგ ოდესას ვეწვიეთ. დავათ-

ვალეერეთ კატაკომბი — მიწისქვეშა გამოქვაბული. მასში ორწელიწადნახევარს იმალებოდნენ პარტიზანები. კატაკომბის თავზე მოთავსებულია მუზეუმი, სადაც ბევრი რამ შევიტყუთ ამ პარტიზანულ რაზმზე. ქვეაქ ხერხონში ვნახეთ ეკატერინე მეორის სასახლე. სევასტოპოლში ვეწვიეთ

ძმთა სასაფლაოს და ისიც ყვავილებით მოვარეთ.

ნანა კანდანიჩილაძე,
ლანჩხუთის რაიონის ჩოხატაის საშუალო სკოლის VI კლასის მოსწავლე, რაჭველუის საბჭოს თავმჯდომარე.

**აპის პორტაბი.
სოსო ბაპრაძე,
11-წლის**

კატაქა ბობონა

ქეთიჩი
მისწვილი

მოთხრობა

მხატვარი
რ. ცაშვირიძე.

პატარა კეზისათვის მამა ერთადერთი აღმანი იყო, ვისიც ეშინოდა და სხეზე მეტად ერიდებოდა. ყოველ დღას, სამსახურში წასვლის წინ შევიდოდა იგი გოგონას ოთახში და გულგრილად აკოცებდა შუბლზე, კეზია დაემშვიდობებოდა — „ნახვამდის, მამიკო“. ოპ, რა სიხარულის შეგებას გრძნობდა ხოლმე, როცა გრძელი ქუჩის ბოლოში თანდათან მიწეღებოდა მამის ეტლის ხმა.

საღამოობით, როცა მამა შინ ბრუნდებოდა, კიბის მოაჯირზე გააყრდნობოდა კეზის ჰორიდან მისი ხმაბალი ლაპარაკი ესმოდა. „თამბაქოს მოსაწეე ოთახში მომიტანე ჩაი...“ „გაზეთები ჯერ არ მოუტანიათ?“ „დედა, წადი, მომიტანე გაზეთები, ფლოსტებიც მოიტანე“.

— კეზია, — დაუძახებდა დედა, — ჩამოდი ძირს, გენაცვალე, და გახადე მამას ჩექმები.

გოგონა ცალ ხელს მაგრად ჩასკვლავებდა მოაჯირს და ნელ-ნელა ჩამოსირიალდებოდა, უფრო ნელა გაივლიდა ჰორს და ხელის კვრით აღებდა თამბაქოს მოსაწევი ოთახის კარს.

ამ დროს მამას უკვე საივლე ეკა-

თა და მის ზემოდან ისეთი სახით თუარებდა გოგონას, რომ შინის ზარსა სცემდა.

— აბა, კეზია, ერთი გაინძერე, ჩექმები გამძრე და გარეთ გაიტან. დღეს კარგად იქცეო?

— აარ ვიცი, მამა.

— აარ იცი? თუ ასე ენისბორბით ილაპარაკებ, დედაშენს მერტვეი, ექითან წაგიყვანოს.

კეზიამ ისე გაიტეხა ენა, რომ მშვენივრად ლაპარაკობდა ყველასთან, მაგრამ მაინც და მაინც მამასთან ებებებოდა ენა. ალბათ იმიტომ, რომ მისთან განსაკუთრებით ცდილობდა გამართულად გამოეთქვა სიტყვები.

— რა იყო? რა საცოდავად იყურობ? დედა, რა იქნება, ამ ბავშვს ჩააგონო, რომ ასეთი სასოწარკვეთილი გამომეტყველება არ ჰქონდეს... კეზია, აბა, წაიღე ჩემი ფინჯანი და მაგინაზე დადგი — ფრთხილად, რა მოხუცივით გიკანკალებს. ხელი. ცხვირსაკოცი კი, ეცადე ჩემზე იქონიო და არა სახელოში.

— დღიახ, მამა.

კვირაობით მამა და შვილი ერთ

მერზე ისხდნენ ეკლესიაში. ვიგონა უსმენდა, როცა მამა გლოზად მალალი, დახვეწილი ხმით, თვალს ადევნებდა, როცა ის ლურჯი ფანქარით ლოკვის დროს პატარა აღწმუნებებს აკეთებდა ყდაზე. თვალმოკეტული ერთ ხელს ჩუმად ურტყამდა მერხის კიდეს. იგი ისე ხმაბლი ამბობდა ლოკვის, რომ გოგონას სჯეროდა ღმერთი მღვდელზე უწინ მამაჩემის ხმას გაიგონებდა.

მამას დიდი ხელები და გრძელი კისერი ჰქონდა. როცა ამოქნარებდა, პირს შემზარავად აღებდა. კეზია, როცა მარტო დარჩებოდა თავის ოთახში და მამაზე დაიწყებდა ფიქრს, იგი გოლიათად ესახებოდა.

კვირასაღამოობით ყავისფერი ხავერდის კაბაში გამოწყობილს, ბეზია სასტუმრო ოთახში ჩაგზავნიდა ხოლმე დედასთან და მამასთან „სამუსიაფოდ“, მაგრამ ყოველთვის დედა ურნალ „სკერის“ კითხვას გართული ხედებოდა, მამა კი ტახტზე იყო გამოტილი, სახეზე ცხვირსახოცი ეფარა, ფეხები დივანის საუკეთესო ბალიშზე ეწყო და ხმაბალი ხვრინავდა.

გოგონა პიანინოს სკამზე ჩამოედებოდა და მოწყენილი უყურებდა მამას, სანამ ის არ გაიღვიძებდა, გაიზმორებოდა, იკითხავდა, რომელი საათითა და მხოლოდ მერედა შეხედავდა მას და ეტყობა:

— კეზია, ასე ნუ აუყვებ თავს, პატარა ყავისფერ ბუსა ჰგავხარ!

ერთ დღეს, როცა იგი ვაციებულ იყო და გარეთ არ უშვებდნენ, ბებიამ უთხრა, იმ კვირაში მამას დაბადების დღეაო და ურჩია ლამაზი აბრეშუვის ნაჭრისაგან პატარა ნემსების ბალიში შეეკერა მამისთვის საჩუქრად.

კეზიამ ორმაგი ძაფით გულმოდგინედ ამოკერა ბალიშის სამი მხარე. მაგრამ რითი უნდა ამოევსო? აი ეს იყო საკითხავი. ბებიამ ბალიშ გასულიყო. კეზია დედას საწოლ ოთახში შეფარებულა ნაჭრების მოსაძებნად. იქ მაგინაზე უამრავი ლამაზი ქალაქი აღმოჩინა, აკრავდა, პატარა ნაჭრებად დააქუცმავა და ბალიში ჩაიხა, შემდეგ გვერდები გაუკრა.

იმ დამეს განგაში ატყდა სახლში. დაიკარგა ნავსადგურის ღირვეცი- ისათვის დაწერილი მამის დიდი მოხ- სენება. ოთახები გადაჩრჩიეს, მსა- ხურები დაჰკითხეს. ბოლოს დედა მასთან შემოვიდა ოთახში.

— კეზი, შენ ხომ არ გინახავს რა- იმე ქალღვლები ჩვენს ოთახში მაგი- ლაზე?

— როგორ არა, — თქვა მან. — ჩემი საჩუქრისათვის დახევი ისინი.

— რა! — შეჰკვივლა დედამ. — ახლავე ჩამოდი სსასადილო ოთახ- ში! — და ჩაათრიეს ქვემოთ, სადაც მამა ზურგზე ხელუბდაწყობილი ბოლოსა სცემდა.

— აბა? — თქვა მან მკაცრად. დედამ აუხსნა ყველაფერი. მამა შეჩერდა და გაოცებული სა- ხით მიაშტერდა ბავშვს. — შენ ჩაიღინე ეს?

— ააარა, — დაიჩურჩულა გოგო- ნამ.

— დედა, ადი კეზის ოთახში და ჩამოიტანე ის სატიალე. ბავშვს მი- ხედვ, ახლავე დააძინონ.

ისე ძლიერ ტიროდა გოგონა, რომ ახსნა-განმარტების თავი არ ჰქონდა. იწვია ჩაბნელებულ ოთახში და უყუ- რებდა, როგორ იჭრებოდა ვენეციურ ფარდაში სლამოს ბინდი და პატარა ხალვისმომგვგერო ჩრდილოდ ეცე- მოდა იატაკზე. შემდეგ მამა შემოვი- და სასახაეთი ხელში.

— უნდა ვატყვიოთ იმისათვის, რაც ჩაიღინე, — უთხრა მან.

— ოჰ, არა, არა! — იცივლა გოგო- ნამ და საბანში ჩაიმალა.

მამამ გადააძრო საბანი.

— წამოტყე! — უბრძანა მან. — და ხელში გამოშალე, უნდა გასწავ- ლო ერთხელ და სამუდამოდ, რომ

არ მოჰკიდო ხელი იმას, რაც შენ არ გეტუფინი!

— ეს ხომ შენი დაბადების დღის- თვის იყო!

სასახაიე მწარედ მოხვდა შერეული ტარა ვარდისფერ ხელისგულს. რამდენიმე საათის შემდეგ, როცა ბებიამ შალში გაახვია იგი და სარ- წვევლა სკამზე აწაწავებდა, ბავშვი მიერა მის რბილ სხეულს.

— რისთვის აჩენს ღმერთი მა- გებს? — სლუქუნებდა იგი.

— აბა, საყვარელო, სუფთა ცხვი- რსახოცი, ლავანდარის სუფთა დავა- კურე ზედ. დაიძინე, გენაცვალე, დი- დამდე ყველაფერი დაგვიწყდება. ვცადე ყოველგვრ ამეხსნა მამაშენი- სათვის, მაგრამ ამ საღამოს იგი ისე აღელვებული იყო, რომ მოსმენის თავი არა ჰქონდა.

მაგრამ ბავშვმა ვერა და ვერ და- ივიწყა. მამას დინახავდა თუ არა, ორივე ხელს ზურგს უკან გააქებე- ბა და სახეზე წამოკარბნლდებოდა ხოლმე.

მაკონალღვები გვერდით სახლში ცხოვრობდნენ. ხუთი ბავშვი ჰყავ- დათ. საღამოობით ბოსტანში ჩასუ- ლი გოგონა ღობის ჭურჭურტინიდან ხედავდა, როგორ თამაშობდნენ ისი- ნი დაჭერობანას. მამა მზრებზე შე- ისევამდა პატარა მაკის და ყვავილე- ბის ყვლების გარშემო დარბოდა და ხარხარებდა, დანარჩენები კი ფრა- კის ბოლოებზე ეკიღებოდნენ და უჟან დასდევდნენ. ერთხელ გოგონამ დაინახა, რომ ბიჭებმა შლანგი მიუშ- ვირეს მამას, მან კი სწრაფად სტაცა ონავრებს ხელი და იძღენ ხანს ული- ტინა, სანამ სლოკინი არ აუფარდით. სწორედ მამის დასაკვნა გოგო- ნამ, მამები სხედასხეანაირი ყოფი- ლანო თურმე.

ერთ დღეს უეცრად დედა გახდა ავად და ბებიასთან ერთად ქალაქში გაემგზავრა დახურული ერილით.

პატარა გოგონა შინ მარტო დატო- ვეს, მოახლე ელისთან ერთად. დღი- სით ყველაფერმა კარგად ჩაიარა, მაგრამ როცა ელისი დასაძინებლად აწვეინდა, იგი უცხად შიშმა მოიცვა.

— მაჯლაყუნა რომ დამეისიზმოს, რა გქნა? — ჰკითხა მან. — მე ხშირად მეისიზმრება მაჯლაყუნა და მამის ბე- ბიას თავის საწოლში გადავყავარ ხოლმე. არ შემძილია სიბნელეში დარჩენა — თითქოს ყველაფერი ჩურჩულდებოდა... რომ დამეისიზმოს, რა გქნა?

— რა უნდა ქნა და დაიძინე, გო- გო, — უთხრა ელისმა და თან წინ- დები გახადა და საწოლის თავზე მი-

ახეთქა — ნუ იყვირებ და ნუ გაააღ-
ვიებზ საცოდავ მამაშენს.

მაგრამ ძველი სიზმარი ცვლავ გა-
მეორდა — ყასაბი ისევ ისე სახარ-
ლად ილიმებოდა და დანიტა და
თოჯინა ხელში სულ ახლოს და ახ-
ლოს მოიწვედა. ამ დროს მას განძ-
რევაც არ შეეძლო, მხოლოდ ყვირო-
და „ბებია, ბებია!“ უცბად გამოეღ-
ვიდა და შიშისაგან აყანჯალებულმა
დაიანახა საწოლთან მამა იდგა ანთე-
ბული სახითი ხელში.

— რა მონდა? — ჰკითხა მან.

— ოჰ, ყასაბი — დანა — ბებია
მინდაა.

მამამ ჩააქრო სახთელი, დაიხა-
რა, ბავშვი ხელში აიყვანა და
ღერეფნის გავლით დიდ საწოლ-
ოთახში შეიყვინა. საწოლზე გაზეთი
ეგდო, ნახევრად მოწეული სიგარა
კი მაგიდის ნათურაზე იყო ჩამოდე-
ბული. მამამ გაზეთი იატაკზე მოის-
როლა, სიგარა ბუხარში შეაგდო,
შემდეგ კარგად ჩაათბუნა ბავშვი თა-
ვის ლოგინში და თვითონაც გვერ-
დით მიუწვა. გოგონას, ჭერ კიდეც
ნახევრად მძინარეს, ისევ ყასაბის ღი-
მილი ელანდებოდა. იგი ახლოს მი-
ცოცდა მამასთან, მის მკლავებს შე-
აფარა თავი და მაგრად მიეკრა მის
პიჯამას.

წყნარად იწვა, სიბნელე უკვე
აღარ მოქმედებდა მასზე.

— ჩემს ფეხებს გაუხახუნე ფე-
ხები და გაითბე, — უთხრა მამამ.

დაქანცულ მამას უფრო მალე ჩა-
ეძინა, ვიდრე შვილს. სასაცილო
გრძნობა დაეუფლა გოგონას.

„საბრალო მამა, არც ისე დიდი ყუ-
ფილა სინამდვილეში — თანაც არა-
ვინა ჰყავს, რომ მიხედოს. ეს უფ-
რო მკვრივია, ვიდრე ბებია, მაგრამ
სასიამოვნოც კი არის ეს სიმკვრივე.
საწყალი, ყოველდღე მუშაობს და
ისე ძლიერ იღლება, რომ ბა-
ტონ მაკდონალდისნაირად ნამდვი-
ლადა ვერ ითამაშებს ჩემთან. მე კი
მთელი ლამაზი ნაწერები დაეუ-
ხიე“... გოგონა უცბად შეირხა და
ამიოხრა.

— რა იყო? — იკითხა მამამ. —
კიდეც დაგეისმრა რამე?

— ოჰ, — თქვა გოგონამ. — თავი
შენს მკერდზე მიღევს. შენი გულის-
ცემა მესმის. რა დიდი გული გქონია,
მამიკო!

ნიჯუის კოუკის ხელედა

პალაპრე ვაიისო

ნიდეის კოშკის (ელხასში)

კორდზე ნაშთიდა მორანს —

ეკუთუნოდაო, ჰყვებიან,

გოლიათების ოჯახს.

აწ გოლიათებს ნუ მკითხავ —

გოლიათების ვარდა

თვით კოშკიც დროით ნგრეულა,

გაღუსამბია პარტახს.

გოლიათების გოგონა, —

ლეგენდა ჰყვება ამას, —

ერთხელ კარიბჭეს გამოისცა,
კოშკის წინ მოჰყვა თამაში
მერმე შისიკალთით დაეშვა;
ბარში ბილიკებს ჩაჰყვა
ძირს რა ხდებოო ნეტავი,
ქვეყნის მოსწყურდა ნახვა.

ტყე ასიკილით გადასტრა,
პასლამის მინდვრებს გასცდა,
იქ განჩადა, სად სამკვიდროა,
სამულობლოთა ცაცთა,
და ქალაქები დიდები
დაბა-სოფლები მამაში
შვად მოხსული მინდვრებით
გადაეშალა ფელწინ.

ანახდად მყირე არსების
ფეხზე შესება იგრძნო,
დაიხედა და რას ხედავს —
ჯუჯა ვერასვით იცნო:
ბრწყინადა კობტა გუთანი,
ზნისგულზე სარკეს ჰგავდა —
გულხკაცი იყო, ყანაში
გულხკაცი ყანის ხნავდა.

„ვიმ, ღმერთო, ამას რა ვხედავ! —
შემოჰკრა გოგომ ტაში, —
რა კობტა სათამაშოა,
წამილიათ სახლში!“
ჩაუქცდა, მიწა ფხვიერი
ხარით, გუნით და კაციტ
მეის ცხვირსაბოცში მოხვეტა,
პირი მოუკრა ბაწრით.

და ხტუნვა-ცეკვით, კუნტრუშით
როგორც სწვევიათ ბავშვებს,
ცინებ დარბაზში დაბრუნდა,
მამას მიეჭრა წამსვე:
„ოჰ, მამი, შეხე, კაცის თვალს
რომ არ უნახავს ჯერაც,
რა სათამაშო ვიპოვე,
მოგწონება მჯერა!“

ჯდა გოლიათი, პურს სჭამდა,
წინ კოკით ედგა ღვინო
კათხას ყლორწავდა, გოგონას
უთხრა: „მიჩვენე, შვილო,

მაგ ცხვირსახოცში რაღაც გყავს,
რაღაც ფართხალუმს, ვხედავ!
რა გიპოვია ასეთი,
რამ გაგახარა ნეტავ?!

ბოხჩას შლის, რათა ნადავლი
მამას უჩვენოს წვრილად,
თითებით დასწვდა ჯერ გლეხკაცს,
წამოაყენა ფრთხილად;
წამოაყენა გუთანიც,
უღელი ხარი წყვილად —
შეხტა და ტაში შემოჰკრა,
გადიეისკისა ტკბილად.

არ მოეწონა გოლიათს,
გადააქნია თავი,
წარბი შეჰკრა და წყნარად თქვა:
„საქმე გიქნია ავი!
ამ წუთს უკანვე წაიღე,
ვით მოაცილე სახნავს?!
რა შენი სათამაშოა,
ეგ ხომ გლეხკაცი გახლავს?!

ცრემლის, წუწუნის გარეშე
ამ წუთს უკანვე გასწი!
ეგ სათამაშო არ არის,
ღამიანსოფრე აწი!
ეგ გლეხკაცია მშრომელი,
უფლის სიკეთე ბრძნული!
არ ყოფილიყო გლეხკაცი,
არ გვეჩვენოდა პური!

და კიდევ, — ღმერთი გვფარავდეს,
უფლის მოიყე შიში, —
ესეც გახსოვდეს მარადის,
ვართ ნათესავი ვისი:
გოლიათების ჯილაგი,
გოლიათების ჯიში
გლეხიდან იღებს დასაბამს,
ჩვენ — გლეხკაციდან ვიშვით!“

ელზასში ნიღვეის კოშკის
კორღზე ნაშთილა მოჩანს,
ეკუთვნოდაო ჰყვებიან,
გოლიათების ოჯახს.
აწ გოლიათებს ნუ მკითხავ, —
გოლიათების გარდა
თვით კოშკიც დროით ნგრეულა,
გაღწეშამბია პარტახს.

შეკრიბნი

განყოფილება ხელმძღვანელობს საქართველოს სსრ დამახორებულო მწერანელი შოთა იმწირაშვილი.

ქონებაველი მიზანდასახული დაეიწვი

გთავაზობთ პირველი პარტიალი დიდოსტატის ბუხუტი გურგენიძის რე პარტიას, რომლებშიც თვალნათლივ ჩანს გურგენიძის დიდი ტალანტი და ერთადროს.

პარტია № 8

ფრანგული დაცვა. სერანდოვი, 1957 წ. თითქმის: 2. ბურბანიძე.
(ოსტატ. თბილისი)
შავები: 3. აბშირიძე.
(ოსტატ. ბაქო)
1. e4 e5.
ფრანგული დაცვა.
2. d3.
თეთრები მქონედური დაცვის სქემას ირჩევენ (იხ. „პიონერი“ 1974 წ. №1, 10, 11).

2. ... d5 3. e2d4 f5 4. e4 ef 5. e5. მძ—f3!!
სვლა კეთდება უკვე ვარიანტებში ერთდროსი ფიგურითი ვეგა—უპირველეს ყოვლისა

შავებმა 2. ... f5 სვლით დასუსტეს შავი უქრები (e5, f4, f5) ცენტრში და მეფის ფრანგულ 3. მხედრი კონტაქტში ან და გწ უქრებთან, ხოლო გ1 მხედარი f2—h3 (e2)—f3 მარშრუტის ვარიანტი დაეიწვი შედა აქტუალურ პოზიციას და პიონერების გაუკუფრეს 3. მარს, რაც აგრეთვე უზღვევს c8 კუხს მომარაგებაშიაობას.
5. ... c5 6. გ5 ევ7 7. ევ2 ენ8 8. h4.
ეს პაიტი მომავალი უზრუნველყოფს თეთრი მხედრის პოზიციას f4-ზე.
8. ... მე7 9. e3h1 0—0 10. 0—0 მე8 11. ელ მე6 12. h5 მე6 13. ბე5 მე5.
ერთი უხედელო შავებს თითქმის ყარევი პოზიცია აქვთ—სივრცე, ცენტრალიზაცია... 14. მ4.

შავების პოზიცია წაგებულაია თავი იჩინა ძნ უჭრის სისუსტემ (იხ. შავების 5-7 სვლები).
(დამახორებო: მართალია, შავებმა დავიკავს ცენტრს და განავრცობს ფიგურები, მაგრამ მათი სვლები არ იყო დაკომპლექსებული დეზიუტის სტრატეგიულ დიფანსთან. შავების შედეგში სვლები თითქმის იმუტუბოთა.

14. ... d4 15. კ5+ მ7.
თუ 15. ... მე8h5, შავინ 16. ენ5!! კ5ენ 17. მე6+!! hg 18. hg და ლხ5+. ეს ვა-

რიანტი, რომელიც „კულსებისში“ დარჩა, პარტიის განყოფილი ნაწილია.
16. ლწ ლ7 17. მე6!!
მომდინარეობს შავების მეფის ფრთის გარეშე.
17. ... ეძ8 18. ექ4 ლდ7 19. ენ2!! h6.
არ შეიძლება 19. ... ლდ5, 20. ლდ5 ედ5 21. ენ5X ვაშო.
20. ეა—c1.

ლოკაციური და მახვილგონივრული თამაშით თეთრებმა მოწინააღმდეგე რკინის მარწუხებში მოაქციეს. ბრწყნივალედ კოორდინებულნი თეთრი ფიგურები კოლნსაფრენერგიას ადგენენ. შავები ცოცხვანაშნია, რაც შუა ადამაში იშვიათი მოვლენაა. შავებს შეეძლოთ დაწებებულფეხენ (შუქარაა 21. კ7!!).

20. ... ლდ5 21. ენ5+ მე7h 22. მწ8+ მეგ8 23. მდ7+! შავები დაწებდნენ. პარტია „ბოლადის“ ბრწყნივალედ ნიშუშია იგი თამაშდ შეიძლება დავიენათო „სურცვანის უკვადე პარტიების“ წემიში-მინეოციის (კოპენაჰეიენ, 1922 წ.) და ალიბიონი-ნიმეოციის (სან-ზეზო, 1980 წ.) ბეწადოთ.

ახლა ვნახოთ ბ. გურგენიძის „უკვადე პარტია“ ცნობილ თეორეტკოსთან ა. კობეწვეთთან.

პარტია № 9 ლანშიძის პაპის დავაწვი თბილისი, 1974 წ.

თეთრები: 2. ბურბანიძე.
(სერთაშორისი დიდოსტატი. თბილისი),
შავები: 3. კობეწვანიძე.
(სერთაშორისი ოსტატი. მინსკი)
1. d4 მწ6 2. ევ2 ენ8 3. ექ5 ექ4 4. ძნ ლმ6 5. ლქ1 ენ8 6. ევ ევ7 7. ც8.
იხილ უკანსენელი სვლით თეთრები მოწინააღმდეგის შავურგრავანი კუხ მომარაგებაშიაობას უზღუდავენ.
7. ... მე8 8. მწ8!!
(თეთრების უკანსენელი სვლა შეიძლება იქნას პარტიის 9. მწ8!! სვლას).
8. ... h5.

შავები უარს ამბობენ მხევერალის მიღებაზე, რადან 8. ... ედ9 9. მწ4 და შავების პოზიციაში უამრავი სისუსტების გამო თეთრი მხედარი დღი ძალით ეგმება თამაშში. ამ პარტიაშიც ვარაიანტა, რომელიც „კულსებისში“ მიიღა დარჩა, მინეოციისგანია გავლენა მოხადნი პარტიის სხეულთაზე. 9. ექ2 ან 10. ექ4 11. მაშა! ექ2ან მეგდარს შეუძლია დავიკავოს c4 ან ხ5 უქრა, მაშინ რიცა—ცენტრალიზო 11. მძმ2 შემთხვევაში მხედრის განკარგულებაში იყო მხოლოდ c4 უქრა და სუსტდებოდა ძნ პაიტი.

11. ... ლგ6 12. მწ5 მაგ6 13. ძელ!

ეს პაიტი სლოვიით ჩაერტო შავების კოწვიის გულში და გათმია პაიტი ფიგურები.
18. ... ექ8.
თუ 13. ... ლგ2 14. ექ1 ლქ1 მწ6!! ძლიერი შუტევაით.
14. ... ლმ2!
თეთრებს სრული საფუენელი აქვთ უკვლებელურნ გ2-ზე აკვანის მექარა და დამეწონს გადამწვევები მოქმედება.
14. ... ლგ2.

15. ლძ5.
შურწყნივალესი კომპინაციის დასაწყნის, რომელიც დავიკავებულთა ორი ეტლის შერწყმასთან გუგანსდება ანდერსენისა და გაურწყნივალესის „უკვადე პარტიები“ (იხ. „პიონერი“ 1975 წ. №1).

15. ... f6.
ხანგრძლივი ფიქრის შემდეგ შავებმა უარი თქვეს მხევერალის მიღებაზე, რადან 15. ... ლქ+ 16. მექ2 ლქ1 17. ლქ1 მექ3 18. ლქ5 ლქ2+ 19. მექ1 მექ2 20. ლქ6+ მექ3 21. მექ5 ლქ2 22. c4 და f7-ზე მხედრით შავისაგან ხსნა არ არის.

16. ლქ1!
შავები ახლა იძულებული არიან შეწერვა მიიღონ. (შუქარაა კქ5+).
16. ... ლქ1+ 17. მექ2 ლქ1 18. ლქ6+ მექ3 19. ლქ6+ მექ2 20. ლქ6+ მექ7.
არ შეუღლია 20. ... მექ3 21. ლქ5 ლქ2 22. მექ1 მექ2 23. კქ5+ მექ3 24. ლქ8X.
21. კქ1+ მექ2 22. ლქ6+ მექ7 23. ლქ6+ მექ2 24. ლქ7+ შავები დაწებდნენ, რადან ისინი ფორსირებულდ შავადიქნეს: 24. ... მექ8 25. ლქ6+ მექ7 26. მექ8X.
ნამდელი შედეგია!

„პიონერი“ 1975 წ. №1-ში გამოქვეყნებულთა ტიპიანე-უბოვიციის პარტიაში 1. მექ7-ის შემდეგ შავებმა მოიგეს: 1. ... მექ1! 2. გ8 (იძულებითია) ლქ6+ 3. ექ2 მექ+ 4. მექ1 მძმ1.
აი ისინი, ვინც გამოგვანდა სწორი ამონახა: 3. უარბაშვილი, 3. კადიშვილი, 3. პაბლლამბე, 1. დამარბი, 3. ომუნა, 2. სანშინი, 2. ბარწვი, 3. ლა მ. ბათი-უბილიძე, ლ. სპანიჩი, 1. უამარბი, 3. ლა ზ. შულიანი, 3. სერსაშვილი (ბოლოსი), 3. ლა ნ. კობეწვანიძე (ქუთაისი), 3. ბურბანიძე, 3. შარაშინი, 3. ომარბილი, 3. პაპანაშა (რუსთავი), 3. ომარბილი (გორი), 3. გამაბაშვილი, 3. ს. ს. ს. რაბაშვილი (გორის რ. ახალბოხა), 3. მამუკანაშა, 3. ხაშვილი (ცხაპია), 1. იმარბილი (ცხაპია), 3. ბაბაშა (გვიგეკორის რ. ნახელო), 3. მამაშა (იზნის რ. პაია), 3. მ. შუამანი (წყუტუტის რ. ვალეა), 3. ხიხიანიძე (ქუთაისის რ. ვაგარაჩი), 3. ხიხიანიძე (დმანისის რ. ვაგარაჩი), 3. ნაწმბარბიძე (თერტოლის რ. ჩხორი).

საინჟინრო ჟურნალი

ზოგი ნა ზოგ- ნონო შესახებ

ცილოვარაში, მეტრი, ლიტრი — ეს ზომები ისე ჩვეულებრივია ჩვენთვის, რომ ვერ ვაგვივია, რატომ არიან ასე უცნაურად ერთფეროვნად ამერიკელები, ინგლისელები და ზოგიერთი სხვა ქვეყნის ხალხი ფუნტებისა, გირვანქებისა და პინდებისადმი. საქმე მართო ანგლოსაქსების მუბღმოპრობა როდია, არამედ ის, რომ მეტრულ სისტე-

მას აქვს ღირსებაცა და ნაკლიც. სისტემის მეტრული ღირსება ის არის, რომ მისი ყველა ზომა იყოფა ათეულჯერად, რომელიც საყოველთაოდ მიღებულ „ათეულჯერად სისტემას“ უღევს საფუძვლად. ეს კი ადვილდება ყოველგვარი სახის დაბრკოლების დაძლევის მიჯლითად, რიტები მილიონად იყოფა 2-სა და 5-ზე, ხოლო 12 იყოფა 2-ზე 3-ზე, 4-სა და 6-ზე უნაშუალოდ, ამიტომ ფუნტის მაჩვენებელი ისარი ადვილად იყოფა 2, 3, 4 და 6 თანაბარ ნაწილად, მეტრული კი — მხოლოდ 2 და 5 ნაწილად. პეტრე I-ის ბრძანებით შემოღებული ზომების რუსული სისტემა მყარად იყო შეთანხმებული ინგლისურ მარტრულ შეფარდებასთან: 1 რუსული საეფინი, რომელიც იყოფოდა 3 არშინად, მიუღებელი იყო 7 ფუნტის სიზუსტის თანაბრად, ანუ 2,136 მეტრად.

წონის რუსული სისტემა დაავებირებული არ იყო ინგლისურთან. რუსული ფუნტი (409,5 გ) ნაკლები იყო ინგლისურზე (143,6 გ). იგი იყოფოდა 96 მისხლად. ერთი მისხლი იყოფოდა 96 ნაწილად. 40 გირვანქა შეადგენდა ერთ ფუნტს. საიდან ვაჩნდებით რიტები 96? გამოიყვება, რომ იგი ძალიან მოსახერხებელი იყო გირვანქანის სასწორის დასაზღაურებლად. მაისი შედიოდა საწონების ასეთი ნაკრები: 1, 2, 3, 6, 12, 24 და 48 მისხლის წონისა. ასეთ სასწორზე არც ერთი საწონი არ შეიძლება, ხოლო ყველა საწონი უღებოდა ერთ გირვანქას. რუსული მეტროლოგიის პირველი ცენტრი იყო პეტერბურგის ზარაფხანა, სადაც 1835 წელს დაარსდა ზომა-წონის ნიშნუშთა დეპო. 1893 წელს დეპო გარდაიქმნა ზომა-წონის მთავარ პალატად. მას სათავეში ჩაუდგა დ. მენდელეევი, რომელმაც

იგი მალე გადაქციოდა რუსულ საინჟინრო მეტროლოგიურ დაწესებულებად. შედარებისათვის აღვნიშნავთ, რომ მეტროლოგიური ცენტრი გერმანიაში დაფუძნებულ იქნა 1887 წელს, ინგლისში — 1900 წ. აშშ-ში 1901 წელს. 1876 წლის 1 იანვრიდან პარიზში შემოსულ დაწყო ზომა-წონის საერთაშორისო პურომ, ხოლო საერთაშორისო კომისია შეუდგა მეტრული პროტოტიპების დაზღაურებას. სიგრძის ერთეულად კომისიამ გამოიყენა ფიზიკი მეცნიერის ტრენკვას დევი, იგი წინადადებას იძლეოდა ეტალონი დამზადებულიყო პლატინა-ირიდიუმისაგან ღერძის სახით კვეთილობით. მეტრის აღმნიშვნელი შტრიხები უნდა დატანებულიყო ნაკვეთის შუა ნაწილის ცენტრალურ სიბრტყეზე, რომლის სიგრძე არ შეიცვლებოდა ღერძის დეფორმაციისას.

საკითხავი		უფრნალი „უაშ ღენინი“	14
„სწავლა ფრიალზე, შრომა ფრიალზე“	გარეკ.	აისი.	24
ვადაქვორია დ. — ეორშილოვისებური მსროლე-ლი (მოთხრობა)	2	მენსვილიძე ქ. — პატარა გოგონა (მოთხრობა, თარგმანი ბ. ვაბრიელაშვილისა)	26
„პიონერსკაია პრავდა“ 50 წლისა (წერილი)	2	შამისო ა. — ნიდევის კომისის ბალადა (თარგმანი მ. ლენინისისა)	28
ვახვრიაინი ს. — ენგურში, გზაწვრილები (ლექსები)	5	მხედლოვინი	30
ზამერმანი ქ. — მსოფლიოში პირველი (წერილი)	7	ჯადოსნური სარკე	31
ნორაკიძე ნ. — „წითელი მიხაკი“	8	საინტერესო თემაზე	32
ჩვენთან სტუმრად არის ყირგიზეთის სსრ საზავუო	11	ცხრაქლოვლი	3

გარეკანის 1-ლი გვერდის მხატვრობა პაპაი თიფვაძისა.

საკ. კ. ცვ-ის გამომცემლობა

ბენი მისამართი: თბილისი, ლენინის ქ. № 14. ტელფონები: რედაქტორის — 33-97-03 33-91-81

სტ. მდინის 33-97-08 92-33-05 განყოფილებების — 33-97-02 33-97-01

მთავარი რედაქტორი ბაგუშია შვილი.

სარედაქციო კოლეგია: დლორ მადაპორიანი, ზურაბ ლუგავშილი (პ/მე. მდიანი), მარინჯანი, ბაიურ შოქსიშვილი (მხატვარი-რედაქტორი), მიონერ ძლიძაძე, ნორა შარვაშიაძე, სიმონ შავერიაანი, ლევან ჩიქვანიანი, ზურაბ ზუგუშვილი.

საკ. კ. ცვ-ის გამომცემლობის სტამბა, თბილისი ლენინის ქ. № 14. «ПИОНЕРИ», на грузинском языке. Издательство ЦК КП Грузии Типография изд-ва ЦК КП Грузии. Тбилиси. ул. Ленина № 14. გადგეცა ასაწყობად 16, V-75 წ. ხელოვნურილი დასაბეგლად 10/VI-75 წ. ქალაქი ფორმატი 60x90/8. ფიზიკური ნაბეგლი ფურცელი 4, სალორცეკო-საგამომცემლო თაბაბი 4,19. ზეც. № 2089. ტირ. 140.750. უე 01981.

ფუბი 20 კაბაიქი

სწორედ რომ ბედის ირონია იყო კონსერვატიული ინგლისში, ფუტეპის, გირჯანქების, იარღების მომხრეთა ქვეყანაში, მეტრული სისტემის ეტალონების დამზადების დაწყება. 1889 წლის სექტემბერში აქ დამზადდა 34 ეტალონი მეტრისა და 43 კილოგრამისა. კენჭისყრით რუსეთმა მიიღო მეტრის № 11 და კილოგრამის № 28 ეტალონი.

ფიქრობენ, რომ მეტრული სისტემა ჩვენს ქვეყანაში შემოღებულ იქნა 1918 წლის 14 ნოემბერს. მაგრამ ეს სავსებით ზუსტი არ არის. მეტრული სისტემა, როგორც ერთადერთი დასაშვები სისტემა, შესაძლებელი გახდა შემოღებულიყო 1927 წლის პირველი იანვრიდან.

ფურნალიდან იტბინიკა შოლოდაიოვი.

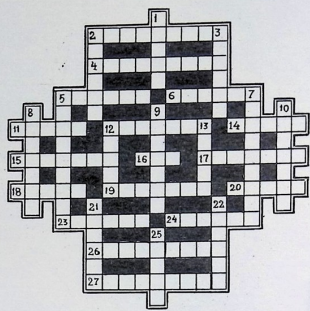
შარბაღ

იქ ბეჭდავენ ნაირნაირ პრესასა და წიგნებს, წარმოების სახელია, გახსენო იქნებ. მარტოოდენ წინა ხაში ბგერა გვიწდა სიტყვის. მერე დროის ანდა ეპოქის სინონიმსაც იტყვი, ოღონდ უნდა შეუცვალო დასახსული ბგერა. ახლა მინდვრის შესატყვისსაც გამოიცნობ მგერა. შეკრებასაც ბარემ ნულარ დაუყოვნებ დიდხანს, შრომის გმირის სახელია, როგონია, მითხარ.

ამომანავი

1

თუ რიცხვს ცხრაჯერ შევამოებრებ და მიღებულ პასუხს

შვეპულად: 1. საგრილებელი; 2. ხილი; 3. მდინარე რუსეთში; 5. პოლონელი ასტრონომი; 7. საბელწიფო აზიანი; 8. მხედრის დასაჯდომი მოწყობილობა; 9. უმადღესი ხელი-სუფლების დადგენილება; 10. ქართული ეპოქის გმირი; 12. თვე; 13. ხილი; 21. ქალაქი პოლონეთში; 22. ღვინის დასა-

ყენებელი და შესანახი ადგილი; 25. კლანდია. **თარაზულად:** 2. დიდი ქართველი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე; 4. XII საუკუნის ქართველი პოეტი; 5. ტბა საქართველოში; 6. თევზის საჭერი მოწყობილობა; 11. შავი ზღვისპირა ქალაქი; 12. ქსოვილი ანუ... 14. სამთავროს ბაღი, წალკოტი; 15. დასასვენებ-

ლი ადგილი ქალაქაგარეთ; 16. ტბა ჩრდილო ამერიკაში; 17. ციხესიმაგრე არაგვის ხეობაში; 18. შეიარაღებულ ძალთა ერთობლობა; 19. ერთი და იგივე ქიმიური ელემენტის ატომები, რომელთაც სხვადასხვა ატომური წონა აქვთ, მაგრამ ქიმიური და ფიზიკური თვისებებით არ განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან; 20. გაზი, რომელიც წარმოიშობა ძლიერი ჭექა-ქუხილის დროს; 23. მაკალონელი ფრინველი; 24. ნ. ლომოურის მოთხრობა; 26. სამშობლოს სიშორილი გამოწვეული სევდი; 27. ლექსი, რომლის სტიქიონთა თავიდაურობისასგან გამოდის სიტყვა ან წინადადება.

ბაბა გეგეპოკირი, თბილისის 61-ე სასუალო სკოლის VIII კლასის მოსწავლე.

მერე კიდევ ცხრა ერთეულს გამოვკლებ. ჩანსულ, საბოლოო ანგარიშში ცხრა დამრჩება, ციცი. გამოვიდვ, რამდენია მოცემული რიცხვი.

შ
ორჯვარ ტრანსპორტაზორბლების რიცხვი ასია, ნატო, ორჯერ ერბად ორმოცი მოპედია და ავტო. რამდენი არის ცალ-კალკე, შენ ის მითხარა მარტო.

ბამოსანა

თავგამოდებით იბრძვის ორი მოქიშეე ქარი, არც შუახნა აქვთ ხელში, არც მახვილი და ფარი, იხოცებანი, მაგრამ როლი დგას სისხლის ღვარი. **შ. ამირხანაშვილი.**

პასუხები № 6-ში მითამასხულ „სხრბატილთულა“

შარბაღ

გამარჯვება.

ბამოსანები

1. ქარი; 2. კიტრი; 3. ხელთათმინი; 4. ღვინის ფოთლი. 1. კვერცხი; 2. წიგნი; 3. თოვლის ფუჭი.

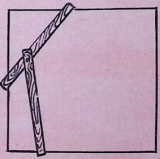
კ რ ო ს ვ ო რ დ ი

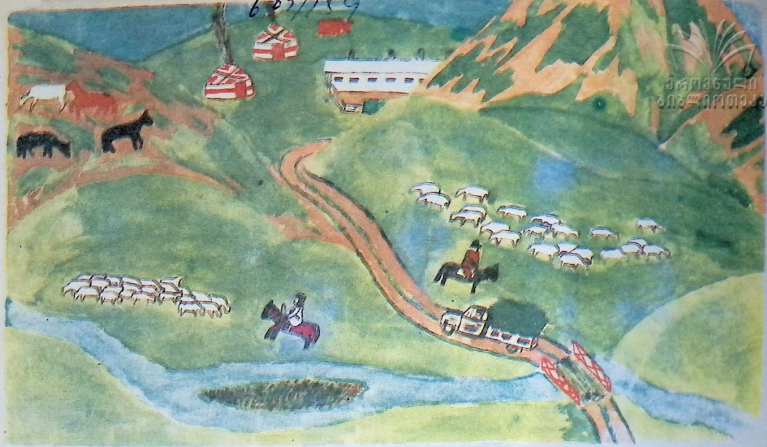
შვეპულად: 1. სადახლო; 2. უჩიარო; 3. ამანათი; 4. სმოლენსკი; 5. კოპერნიკი; 6. ატამი; 7. ვოლგა; 8. მეტეორო; 9.

აირტონი; 10. ტიტანი.

თარაზულად: 8. მეერი; 11. ბია; 12. რაქა; 13. ნამი; 14. მაისი; 15. ზამბახი; 16. პასტორი; 17. ოსლო; 18. ოროი; 19. კარმენი; 20. ვერცხლი; 21. ტენა; 22. ჭიკარტი; 23. არტიკლი; 24. ალტაი; 25. არზა; 26. ბონი; 27. ანა.

თამატიბი

შიდახევის მონასტრის მუშაობის შედეგად მშენებლობის ნაბიჯი

ივანე

დონი

